

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Možnosti spolupráce s Psychosociálním a intervenčním
týmem ČR při mimořádných událostech**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Bc. Petra Vaverová

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Freitinger-Skalická, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „*Možnosti spolupráce s Psychosociálním a intervenčním týmem ČR při mimořádných událostech*“ jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Petra Vaverová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucí práce Mgr. Zuzaně Freitinger-Skalické, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a velkou trpělivost.

Ráda bych poděkovala prof. PhDr. Karlu Šebestovi, CSc., za korekci psaného textu.

Dále bych ráda poděkovala všem, kdo mi při psaní této diplomové práce pomohli.

Možnosti spolupráce s Psychosociálním a intervenčním týmem ČR při mimořádných událostech

Abstrakt

Hlavním cílem diplomové práce je zmapovat informovanost laické veřejnosti a registrovaných církví o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Dále se práce zaměřuje na analýzu dostupných zdrojů informací o psychosociální intervenci (pomoci) a o krizové intervenci při mimořádných událostech.

Informovanost církví byla zjišťována pomocí rozhovorů s představiteli církví. Jednalo se hlavně o osobní rozhovory, telefonní komunikaci a e-mailovou korespondenci s registrovanými církvemi. Závěrem bylo zhodnoceno, jak jsou církve s Psychosociálním intervenčním týmem seznámeny a zdali s ním úzce spolupracují, pokud jde o vznik a průběh mimořádných událostí.

Informovanost laické veřejnosti byla zjištěna pomocí dotazníkového šetření, dotazník byl založený v první části na obecné informaci o Psychosociálním intervenčním týmu ČR a mimořádných událostech, v druhé části dotazníku se zjišťovalo, zda se veřejnost s tímto týmem setkala a v jakém případě to bylo.

Tato práce je první, která se zabývá informovaností o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Může se tedy použít jako podklad pro další šetření o tomto tématu.

Bylo zjištěno, že laická veřejnost nějaké povědomí o Psychosociálním intervenčním týmu má, ale je na velice nízké úrovni a jen jeden ze 105 respondentů se s tímto týmem osobně setkal. Pokud jde o církve, byla informovanost vyšší, ale pouze několik církví s tímto týmem úzce spolupracuje.

Je nutné podotknout, že by bylo žádoucí informace o tomto týmu u laické veřejnosti prohloubit a zajistit i lepší spolupráci mezi tímto týmem a církvemi.

Klíčová slova

Psychosociální intervence; Psychosociální intervenční tým ČR; krizová intervence; mimořádná událost; krizová situace; církve

Possibilities of cooperation with Psychosocial and intervention team Czech Republic at extraordinary event

Abstract

The main aim of this thesis is to analyze how the general public and registered churches are informed about the Psychosocial intervention team of the Czech Republic. In addition, the thesis focuses on the analysis of available sources of information about psychosocial intervention (aid) and crisis intervention in emergency situations.

The churches were asked by using interviews with their representatives. These were mainly personal interviews, telephone communications, and e-mail correspondence.

The awareness of the general public was identified by using a questionnaire. The questionnaire was based on the general information about the Psychosocial Intervention Team of the Czech Republic and emergency situations, in the second part of the questionnaire the questions were whether the respondents met with this team and in what case it was.

This thesis is the first one that deals with the awareness about the Czech Psychosocial Intervention Team. It can therefore be used as a basis for further research on this topic.

It has been found that the general public has some awareness of the Psychosocial Intervention Team, but it is at a very low level and only one of the 105 respondents has personally met with this team. As far as the churches are concerned, the awareness was higher, but only a few churches closely cooperate with this team.

It should be noted that it would be desirable to deepen the awareness about this team by general public and to ensure better cooperation between this team and churches.

Keywords

Psychosocial intervention; Psychosocial intervention team of the Czech Republic; crisis intervention; extraordinary event; crisis situation; church

Obsah

Úvod	10
1 Teoretická část	11
1.1 Mimořádná událost a krizová situace	11
1.1.1 Mimořádná událost	11
1.1.2 Stupně poplachu při mimořádné události	13
1.1.3 Krizová situace	14
1.1.3.1 Stav nebezpečí	16
1.1.3.2 Nouzový stav	16
1.1.3.3 Stav ohrožení státu	17
1.1.3.4 Válečný stav	17
1.2 Integrovaný záchranný systém	18
1.2.1 Úrovně koordinace záchranných a likvidačních prací	19
1.2.1.1 Taktická úroveň	19
1.2.1.2 Operační úroveň	20
1.2.1.3 Strategická úroveň	20
1.2.2 Složky integrovaného záchranného systému	21
1.2.2.1 Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje	22
1.2.2.2 Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby	22
1.2.2.3 Policie ČR	22
1.2.2.4 Ostatní složky integrovaného záchranného systému	22
1.2.3 Ochrana obyvatelstva	23
1.2.3.1 Varování obyvatelstva	23
1.2.3.2 Vyrozumění	23
1.2.3.3 Evakuace	24
1.2.3.4 Nouzové přežití	24
1.2.3.5 Organizování a poskytování úkrytů (ukrytí)	24
1.2.3.6 Individuální ochrana	24
1.2.3.7 Zjišťování a označování nebezpečných oblastí	24

1.2.3.8 Dekontaminace	25
1.3 Církev	25
1.3.1 Apoštolská církev	26
1.3.2 Bratrská jednota baptistů	26
1.3.3 Církev adventistů sedmého dne	27
1.3.4 Církev bratrská	27
1.3.5 Církev československá husitská	27
1.3.6 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	28
1.3.7 Církev řeckokatolická	28
1.3.8 Církev římskokatolická	28
1.3.9 Českobratrská církev evangelická	29
1.3.10 Evangelická církev augsburského vyznání v ČR	29
1.3.11 Evangelická církev metodistická	29
1.3.12 Federace židovských obcí v ČR	29
1.3.13 Jednota bratrská	30
1.3.14 Křesťanské sbory	30
1.3.15 Luterská evangelická církev a. v. v ČR	30
1.3.16 Náboženská společnost českých unitářů	31
1.3.17 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	31
1.3.18 Novoapoštolská církev v ČR	31
1.3.19 Pravoslavná církev v českých zemích	31
1.3.20 Slezská církev evangelická augsburského vyznání	32
1.3.21 Starokatolická církev v ČR	32
1.4 Psychosociální intervence	32
1.4.1 Psychosociální intervence u záchranných složek	36
1.4.2 Psychosociální intervenční tým ČR	36
1.4.3 Neštěstí	39
1.4.3.1 Psychosociální intervence při hromadných neštěstích	40
1.4.4 Psychosociální intervence versus psychologie a sociologie	41

2 Cíle práce a hypotézy	44
2.1 Cíle práce	44
2.2 Hypotézy	44
3 Metodika výzkumu	45
3.1 Charakteristika výzkumného souboru	45
3.2 Použité metody	45
3.3 Sběr dat	46
3.4 Analýza dat	47
4 Výsledky práce	48
4.1 Výsledky dotazníkového šetření – informovanost veřejnosti	48
4.1.1 Otázka č. 1	48
4.1.2 Otázka č. 2	49
4.1.3 Otázka č. 3	50
4.1.4 Otázka č. 4	52
4.1.5 Otázka č. 5	53
4.1.6 Otázka č. 6	55
4.1.7 Otázka č. 7	57
4.1.8 Další otázky	58
4.2 Výsledky informovanosti církví	60
4.2.1 Souhrn	60
4.2.2 Apoštolská církev	63
4.2.3 Bratrská jednota baptistů	64
4.2.4 Církev adventistů sedmého dne	65
4.2.5 Církev bratrská	66
4.2.6 Církev československá husitská	67
4.2.7 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	68
4.2.8 Církev řeckokatolická	69
4.2.9 Církev římskokatolická	70
4.2.10 Českobratrská církev evangelická	72
4.2.11 Evangelická církev augsburského vyznání v ČR	73

4.2.12 Federace židovských obcí v ČR	74
4.2.13 Jednota bratrská	75
4.2.14 Luterská evangelická církev a.v. v ČR	76
4.2.15 Náboženská společnost českých unitářů	77
4.2.16 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	78
4.2.17 Novoapoštolská církev v ČR	79
4.2.18 Slezská církev evangelická augsburského vyznání	80
4.2.19 Starokatolická církev v ČR	81
5 Diskuze	82
6 Závěr	88
7 Literatura	90
8 Přílohy	96
8.1 Příloha č. 1 – dotazník v papírové podobě	96
8.2 Příloha č. 2 – statistické šetření	99
9 Seznam zkratek	101

Úvod

Oblast vnímání mimořádných událostí a krizových situací se stále rozvíjí a rozmáhá. I oblast psychosociální pomoci by tedy měla být v rozkvětu.

Pokud jde o církve, je tato pomoc zajišťována ve valné většině případů hlavně v rámci církve a není využíváno týmů, které se na tuto pomoc specializují.

Psychosociální intervenční tým ČR má ve svých řadách členy, kteří jsou odborníky ve svém oboru, jelikož psychosociální pomoc je pomoc, která by se měla starat nejenom o psychično lidí, ale i o sociální stránku, a tedy i vše s tím spojené. Tento tým je schopen všechny tyto odbornosti pro lidi zasažené mimořádnou událostí zajistit. Je schopen se o ně postarat po duchovní stránce, zajistit jim právní poradenství od právníků, péči o jejich psychiku realizovanou psychologem a další oblasti. Avšak využívání spíše vázne, než aby fungovalo.

Mimořádná událost a krizová situace je v tomto případě velice ošemetná věc, která je schopná ze dne na den člověku zničit život. Proto by informovanost o Psychosociálním intervenčním týmu ČR a jeho využívání měly být na vyšší úrovni.

Nejenom, že spousta lidí nikdy neslyšela, že něco takového existuje, ale i dohledat informace, aby se člověk mohl dozvědět více, je pro ně problém.

I navzdory stoupající frekvenci dopravních nehod, živelných katastrof, jako jsou například povodně, nebo úmrtí v rodině například z důvodu rakoviny se potenciál Psychosociálního intervenčního týmu ČR stále plně nevyužívá.

1 Teoretická část

1.1 Mimořádné události a krizové situace

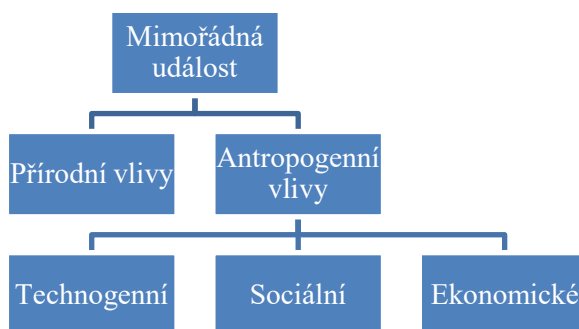
Každá společnost je vystavována působení celé řady mimořádných událostí a krizových situací, které mají větší či menší dopad na celkový vývoj společnosti. (Šenovský, 2007)

V současném světě se vyskytuje řada definic, které charakterizují to, že v různých oblastech lidské společnosti se objevuje něco, co není zcela charakteristické pro běžné neboli obvyklé podmínky. Pojem, který je možné v tomto případě použít je mimořádná událost. (Šenovský, 2004)

V některých případech se může stát, že mimořádná událost nabyla takových rozměrů, že k jejímu zvládnutí je třeba „další stupeň“, a tou je krizová situace (Šenovský, 2004)

1.1.1 Mimořádná událost

Mimořádné události jsou způsobeny (obr. 1) buď přírodními vlivy, nebo antropogenními vlivy (civilizačními). Antropogenní vlivy se dále dělí na vlivy technogenní, sociální a ekonomické. (Šenovský, 2007)

Obr. 1 (Šenovský, 2007)

K eliminaci následků mimořádných událostí si stát vytváří systém, bezpečnostní systém, který má za úkol zajistit svrchovanost a územní celistvost státu, dále ochranu

systemu veřejné správy a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot. (Šenovský, 2007)

Na bezpečnostním systému se podílí dva druhy subjektů, a to:

a) subjekty, které zajišťují bezpečnost státu:

- ozbrojené síly,
- ozbrojené bezpečnostní sbory,
- záchranné sbory a
- havarijní služby;

b) subjekty, které se na zajištění bezpečnosti podílejí:

- správní úřady,
- orgány územních samosprávních celků,
- právnické osoby a
- fyzické osoby. (Šenovský, 2007)

V § 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, udává definici mimořádné události. Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Abychom mohli pochopit celou tuto definici mimořádné události, je nutné zjistit, co jsou záchranné a likvidační práce. Záchranné práce jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Likvidačními pracemi rozumíme činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Dnešní společnost se snaží o zmírnění nebo dokonce zabránění mimořádných událostí a jejich dopadů a vždy se o to i snažila. Vytváří proto různé obranné a ochranné mechanismy, které by to měly zajistit. (Šenovský, 2007) V ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, je tím myšleno, že zabezpečují hlavně právo na život, ochranu zdraví, majetku a přijatelné životní prostředí.

Rozsah opatření prováděných po vzniku mimořádné události, je stanoven na základě poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Zpravidla je možné

běžnou činností jednotlivých záchranných, bezpečnostních a havarijních služeb mimořádnou událost zvládnout. Nutno podotknout i fakt, že jsou mimořádné události, které nevyžadují, dle svého rozsahu, provádění záchranných a likvidačních prací. (Šenovský, 2007)

V České republice se využívá integrovaný záchranný systém. Tento systém je koordinovaný postup složek při společném zásahu. Tedy se využívá při potřebě záchranných a likvidačních prací, které je nutné provádět dvěma anebo více složkami současně. (Šenovský, 2007)

1.1.2 Stupně poplachu při mimořádné události

V závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události a v neposlední řadě na úrovni koordinace složek při společném zásahu jsou vyhlášovány stupně poplachu. V rámci integrovaného záchranného systému se využívají nebo rozlišují čtyři stupně poplachu. Tyto stupně poplachu vyhláší velitel zásahu nebo operační a informační středisko (dále jen „OPIS“). (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

První stupeň poplachu je vyhlášen, pokud mimořádná událost ohrožuje jednotlivé osoby, jednotlivý objekt nebo jeho část, vyjma objektu se složitými podmínky pro zásah. Dále se vyhláší pro jednotlivé dopravní prostředky nebo pro území o rozloze 500 m². (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Druhý stupeň poplachu je vyhlášen velitelem zásahu nebo OPIS při mimořádné události, která ohrožuje nejvýše 100 osob, více než 1 objekt se složitými podmínkami pro zásah. Dále pro jednotlivé prostředky hromadné dopravy, území do rozlohy 10 000 m². Druhý stupeň poplachu se také vyhláší při mimořádné události, kde se zasahuje v cenném chovu zvířat. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Třetí stupeň poplachu je velitelem zásahu nebo OPIS vyhlášen, když není ohroženo více než 1 000 osob, část obce nebo areálu podniku, soupravy železniční přepravy. Také sem patří zásah u několika chovů hospodářských zvířat, plochy do 1 km², povodí řek. Třetí stupeň poplachu také souvisí s hromadnou havárií v silniční nebo letecké dopravě. Pro záchranné a likvidační práce jsou v tomto stupni poplachu využívány síly a prostředky dalších krajů. Zásah je koordinován velitelem zásahu, který je již

podporován štáblem velitele zásahu. Místo mimořádné události se pro větší přehlednost a koordinaci může dělit na sektory a úseky. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Zvláštní stupeň poplachu je vyhlášen v případě ohrožení více než 1 000 osob, celé obce nebo plochy o rozloze větší než 1 km². Síly a prostředky se mohou využívat z dalších (jiných) krajů, popřípadě je možno využít i zahraniční pomoci. Stejně jako u třetího stupně poplachu je místo mimořádné události koordinováno velitelem zásahu za podpory štábu velitele zásahu a taktéž je možno místo rozdělit na sektory a úseky pro větší přehlednost zásahu, jak je dáno vyhláškou 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.1.3 Krizová situace

Máme dva základní pojmy, které se mezi sebou prolínají a souvisí spolu. Jedná se o pojem krizové řízení, které zahrnuje plánování, organizování, realizaci a kontrolu, a pojem krizová situace.

Krizovým řízením se dle zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury. Zjednodušeně by se dalo říci, že krizové řízení má za úkol přípravu a řešení krizové situace.

Krizovou situací se dle zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, rozumí mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému (239/2000 Sb.), narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

V některých případech může mimořádná událost nabýt takových rozměrů, že není možno běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury odvrátit vzniklé ohrožení. K

získání dalších zdrojů je nutné vyhlásit jeden z krizových stavů a tím omezit běžné funkce případně práv a svobod občanů. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

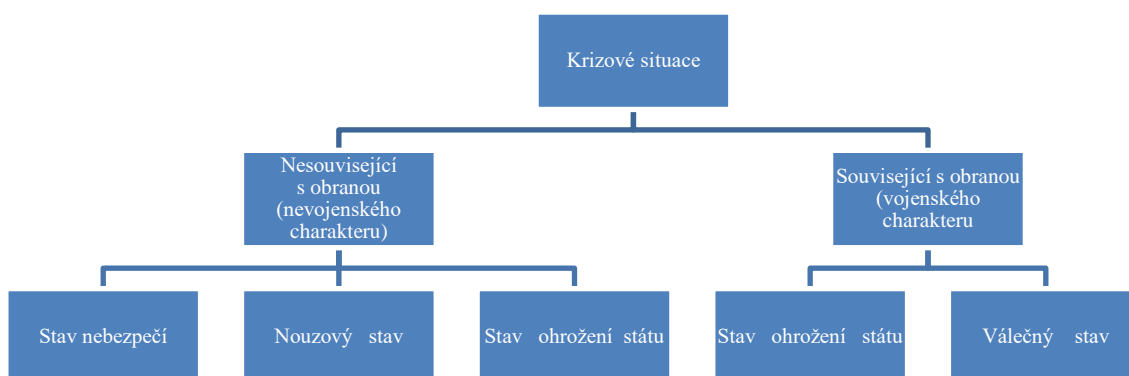
Právními předpisy jsou stanoveny čtyři krizové stavy, a to:

- a) stav nebezpečí,
- b) nouzový stav,
- c) stav ohrožení státu,
- d) válečný stav. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Kritéria, která rozhodují o tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, jsou druh mimořádné události, rozsah poškození mimořádnou událostí a v neposlední řadě i velikost postiženého území. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Pokud se vyhlásí jeden z krizových stavů, přichází orgány krizového řízení, aby řešily danou situaci. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Jestliže krizová situace, která nastala, nesouvisí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, lze vyhlásit jeden ze tří stavů: stav nebezpečí, nouzový stav a stav ohrožení státu. Pokud se ale jedná o krizovou situaci, která souvisí se zajišťováním obrany státu před vnějším napadením, lze vyhlásit stav ohrožení státu nebo válečný stav (viz obr. 2).

Obr. 2 (Šenovský, 2005)

1.1.3.1 Stav nebezpečí

Stav nebezpečí se podle § 3 zákona č. 240/2000 Sb. vyhláší jako bezodkladné opatření, jsou-li ohroženy životy zdraví, majetek, životní prostředí, pokud již není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury. Stav nebezpečí se vyhláší jen na nezbytně nutnou dobu a lze ho vyhlásit jen s uvedením důvodů. Vyhláší se pro celé území kraje nebo jeho část. Stav nebezpečí vyhláší hejtman. V Praze stav nebezpečí vyhláší primátor hlavního města Prahy. Hejtman (primátor), který vyhlásil stav nebezpečí, tuto skutečnost neprodleně oznámí vládě, Ministerstvu vnitra a sousedním krajům (jedná se o kraje, které by mohly být krizovou situací dotčeny).

Dále se v zákoně 240/2000 Sb. uvádí, že rozhodnutí o stavu nebezpečí se vyhláší ve Věstníku právních předpisů kraje. Rozhodnutí je zveřejněno na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obecních úřadů, kterých se toto rozhodnutí týká. Stav nebezpečí se stanovuje na nejvýše 30 dnů. Jestliže je třeba tuto dobou prodloužit, lze ji prodloužit, ale pouze se souhlasem vlády. Jsou dvě možnosti ukončení stavu nebezpečí. Uplyne lhůta 30 dní, na které je stav nebezpečí vyhlášen, a dále ho nikdo neprodlouží. Druhá možnost je, že jej zruší vláda před uplynutím doby 30 dní. Jednalo by se o to, že stav nebezpečí by nenaplnil svou právní podstatu, to znamená, pokud by nebyly splněny podmínky pro jeho vyhlášení. [240/2000 Sb., §3]

1.1.3.2 Nouzový stav

Nouzový stav se řídí čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, kde se udává, že se vyhláší v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve významném (značném) rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Tento stav se vyhláší na určitou dobu, je vztažen na určité území a jen s uvedením důvodů k vyhlášení. Vyhláší se na nejvýše 30 dnů. Pokud je nutné a žádoucí nouzový stav prodloužit, je to možné pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny.

Nouzový stav, dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., vyhláší vláda ČR, respektive předseda vlády, je-li nebezpečí z prodlení. Jeho rozhodnutí o vyhlášení tohoto stavu je do 24 hodin zkontrolováno, zda má všechny náležitosti, pokud ano, vláda jeho vyhlášení schválí. Ale pokud rozhodnutí o vyhlášení nouzového stavu shledá chybným rozhodnutím, zruší jej. Vláda má dále za úkol neprodleně po vyhlášení nouzového stavu informovat Poslaneckou sněmovnu, která má pravomoc toto rozhodnutí (vyhlášení) zrušit. Způsob vyhlášení nouzového stavu je stejný jako u zákonů. Obyvatelstvo se o vyhlášení nouzového stavu dozví ze sdělovacích prostředků, kde se tento krizový stav zveřejní. Ukončení nouzového stavu je zpravidla po uplynutí doby, na kterou byl vyhlášen. Výjimkou je, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna vyhlášení zruší ještě před uplynutím doby 30 dní. Spolu s vyhlášením nouzového stavu musí dále vláda vymezit, která práva a v jakém rozsahu se omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se naopak ukládají (jedná se o omezení v souladu s Listinou základních práv svobod).

1.1.3.3 Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu se vyhláší dle čl. 7 ústavního zákona 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, pokud je bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu. Dále také jsou-li ohroženy jeho demokratické základy. Tento stav vyhláší na návrh vlády parlament a je určen pro celý stát nebo pro omezené území státu. Doba jeho trvání je neomezená a účinným se stává v okamžiku, který se rozhodnutím stanoví. Vyhláší se stejně jako zákon a pro obyvatelstvo se zveřejní v hromadných sdělovacích prostředcích. K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je potřeba nadpoloviční většina všech poslanců a nadpoloviční většina všech senátorů se souhlasným rozhodnutím.

1.1.3.4 Válečný stav

Válečný stav se vyhláší dle čl. 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, pokud se jedná o napadení ČR nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Tento stav vyhláší Parlament, a to pro

území celého státu. Jeho doba trvání není omezena a účinnost válečného stavu vzniká okamžikem, který se stanoví rozhodnutím. Způsob vyhlášení je stejný jako u předchozích dvou krizových stavů, a to stejně jako zákon. Zveřejnění probíhá také obdobně jako u předchozích dvou krizových stavů, zveřejní se v hromadných sdělovacích prostředcích. K přijetí usnesení je třeba souhlas od nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů, poté je válečný stav přijat.

1.2 Integrovaný záchranný systém

V dnešní době rostoucích nežádoucích (negativních) událostí a přírodních a antropogenních katastrof je záchrana a likvidace stále těžší. Proto se počátkem devadesátých let dostala do úvahy možnost nového, rychlejšího a efektivnějšího přístupu. Stále více se přemítalo nad tím, že je třeba prohloubit spolupráci mezi jednotlivými organizacemi, respektive jejich složkami. Složkami, které se podílejí na záchraně a likvidaci, neboli na záchranných a likvidačních pracích při vzniku různých druhů mimořádných událostí. (Folwarczny, 2005)

Základním právním předpisem pro fungování a realizaci integrovaného systému je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. (Folwarczny, 2005)

Tento základní předpis, zákon č. 239/2000 Sb., vymezuje integrovaný záchranný systém, stanovuje složky integrovaného záchranného systému a samozřejmě i jejich působnost. Dále stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků. Věnuje se také právníkům a fyzickým osobám, přesněji jejich právům a povinnostem při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a v neposlední řadě při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení jednoho z krizových stavů (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav).

Jak je již psáno výše, za integrovaný záchranný systém můžeme považovat koordinovaný postup složek integrovaného záchranného systému při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. (Šenovský, 2007)

V zákoně 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, jsou definovány podrobnosti o záchranných a likvidačních pracích. V tomto zákoně je také definováno:

- použití integrovaného záchranného systému,
- složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost,
- působnost a pravomoc správních úřadů,
- práva a povinnosti právnických a fyzických osob,

a to při:

- přípravě na mimořádné události,
- záchranných a likvidačních pracích.

Kromě podrobností o integrovaném záchranném systému tento zákon také upravuje oblast ochrany obyvatelstva. Tím se rozumí hlavně varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další neméně důležitá opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku. (Šenovský, 2007)

1.2.1 Úroveň koordinace záchranných a likvidačních prací

Koordinací složek integrovaného systému při společném zásahu se hlavně rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně součinnosti. U koordinace záchranných a likvidačních prací rozlišujeme tři úrovně koordinace, a to úroveň taktickou, operační a strategickou. (Šenovský, 2007; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.2.1.1 Taktická úroveň

Tato úroveň se zabezpečuje v místě zásahu. To znamená v místě, kde se mimořádná událost projevuje. Jedná se také o místo, kde se projevy mimořádné události předpokládají. Na této úrovni za záchranné a likvidační práce odpovídá velitel zásahu. Velitelem zásahu, jak je uvedeno v zákoně č. 239/2000 Sb., je zpravidla velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení, ovšem pokud není stanoveno zvláštním právním předpisem jinak (například při akcích na zabezpečení pořádku). (Šenovský, 2007)

1.2.1.2 Operační úroveň

Tato úroveň je úroveň operačních středisek základních složek integrovaného systému. Operační středisko Hasičského záchranného sboru je současně i OPIS integrovaného záchranného systému. Tato operační střediska zajišťují nepřetržitou obsluhu tísňového volání (112, 150, 155, 158) a jsou místem, kam se může občan dovolat a přivolat si tím pomoc v nouzi. OPIS integrovaného záchranného systému má mezi ostatními operačními středisky nenahraditelnou koordinační roli. (Šenovský, 2007)

OPIS integrovaného záchranného systému má právo požadovat uveřejnění informací ve sdělovacích prostředcích. Můžeme ho nazvat jako pomyslným uzlem nebo spojnicí mezi místem zásahu a třetí řídicí úrovní integrovaného záchranného systému. OPIS integrovaného záchranného systému povolává na žádost velitele zásahu k místu zásahu i ostatní složky integrovaného záchranného systému dle poplachového plánu integrovaného záchranného systému. (Šenovský, 2007)

Dále také hejtman kraje a starosta obce s rozšířenou působností jsou povinni prostřednictvím OPIS integrovaného záchranného systému při koordinaci záchranných a likvidačních prací předávat zprávy o mimořádné události Ministerstvu vnitra. (Šenovský, 2007)

1.2.1.3 Strategická úroveň

Strategická úroveň je zajištěna starostou obce s rozšířenou působností, hejtmanem kraje, Ministerstvem vnitra nebo ostatními správními úřady. Jinak řečeno jde o přímé zapojení těchto subjektů do koordinace záchranných a likvidačních prací. Tato úroveň koordinace nastává v případě, kdy velitel zásahu požádá. Nebo v případě hejtmana kraje či Ministerstva vnitra také v případě, kdy mimořádná událost dosáhne (je tak ohodnocena) nejvyššího stupně poplachu. (Šenovský, 2007; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

V tuto chvíli se zřizují krizové štáby. Krizový štáb se využívá jako poradní orgán k rozhodování. (Šenovský, 2007)

Je důležité zmínit, že pro plánovitou činnost při koordinaci záchranných a likvidačních prací se zpracovává havarijní plán kraje. (Šenovský, 2007)

Účelem strategické úrovně při koordinaci záchranných a likvidačních prací jsou tyto čtyři body:

- zapojení sil a prostředků a oprávnění v působnosti Ministerstva vnitra, ostatních ministerstev a jiných správních úřadů, hejtmanů krajů a starostů obcí ve prospěch a v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva s vnějšími havarijními plány a havarijním plánem kraje, popřípadě je-li třeba, využití zahraniční pomoci,
- stanovení priorit záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech, zejména pokud se jedná o záchranné a likvidační práce mezi různými místy zásahu,
- nutné zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací
- a v neposlední řadě je účelem strategické úrovně zajistit návaznost záchranných a likvidačních prací s opatřeními pro krizové stavy. (Šenovský, 2007)

1.2.2 Složky integrovaného záchranného systému

Složky integrovaného záchranného systému realizují záchranné a likvidační práce. Neméně se i podílí na ochraně obyvatelstva. Složky integrovaného záchranného systému se dělí v závislosti na působení při záchranných a likvidačních pracích na dvě skupiny:

- základní složky integrovaného záchranného systému a
- ostatní složky integrovaného záchranného systému. (Šenovský, 2007)

Základní složky integrovaného záchranného systému jsou tou důležitou páteří celého systému, neboť jejich úkolem je zajišťovat:

- nepřetržitou pohotovost, ve smyslu příjmu tísňového volání,
- vyhodnocení mimořádné události, tím lze chápat odhad ohrožení, které mimořádnou událost může provázet, a

- neodkladný zásah v místě mimořádné události. (Šenovský, 2007)

1.2.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje

Hasičský záchranný sbor České republiky je dán zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Základním posláním Hasičského záchranného sboru České republiky je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. (Kratochvílová, 2005)

1.2.2.2 Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Zdravotnická záchranná služba je dána zákonem č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Hlavním úkolem zdravotnické záchranné služby je poskytovat přednemocniční neodkladnou péči. Poskytovatelem péče je v současnosti příspěvková organizace zřízená příslušným krajem. (Sborník mezinárodní konference, 2014)

1.2.2.3 Policie ČR

Policie ČR je dána zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policii ČR můžeme charakterizovat jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který má za úkol chránit bezpečnost osob, majetku, veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti a další úkoly týkající se vnitřního pořádku a bezpečnosti. (Sborník mezinárodní konference, 2014)

1.2.2.4 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou:

- vyčleněné síly a prostředky (například Armáda ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (například Vězeňská služba ČR),
- ostatní záchranné sbory (například Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,

- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (například Český červený kříž, občanské sdružení ADRA). (Sborník mezinárodní konference, 2014; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Ostatní složky integrovaného záchranného systému na základě písemných dohod poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Tyto písemné dohody s nimi uzavírají jednotlivé složky integrovaného záchranného systému, obecní úřady obce s rozšířenou působností, krajské úřady a v neposlední řadě Ministerstvo vnitra. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

1.2.3 Ochrana obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva je nutno chápat jako komplex připravovaných a realizovaných opatření při mimořádných událostech a krizových situacích. Tento komplex opatření je zabezpečován tak, aby byly co nejméně zasaženy lidské životy, zvířata, kulturní hodnoty a životní prostředí. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.1 Varování obyvatelstva

Varování obyvatelstva můžeme jednoduše charakterizovat jako celkový souhrn opatření (organizačních, technických a provozních), které mají zabezpečovat včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události nebo krizové situaci obyvatelstvu. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.2 Vyrozumění

Vyrozumění lze charakterizovat obdobně jako varování obyvatelstva s tím rozdílem, že tentokrát jde o předání informací o hrozící nebo již vzniklé mimořádné události nebo krizové situaci orgánům krizového řízení, orgánům státní správy a samosprávy. Dále také se vyrozumí právnické a podnikající fyzické osoby s ohledem na havarijní a krizové plány. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.3 Evakuace

Evakuaci můžeme považovat za jeden ze základních způsobů ochrany obyvatelstva. Jedná se o souhrnné opatření, které zabezpečuje přemístění (odsun) osob, zvířat a věcných prostředků s určitou prioritou z ohroženého prostoru. Toto opatření je krajní způsob, pokud nelze účinnou ochranu obyvatelstva zabezpečit jiným způsobem. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.4 Nouzové přežití

Toto opatření je zaměřeno především na nouzové ubytování obyvatelstva, zásobování potravinami, pitnou vodou, hygienickými potřebami. Tato část také zabezpečuje poskytování nouzových základních potřeb ve smyslu zdravotnické péče nebo zabezpečení nouzových dodávek energií. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.5 Organizování a poskytování úkrytů (ukrytí)

V této části ochrany obyvatelstva se zabýváme ukrytím. Ukrytí obyvatelstva je na území měst a obcí zajišťováno dvěma typy úkrytů. Jedním z těchto typů je stálý úkryt. Tento úkryt tvoří trvalé ochranné prostory. Druhým typem jsou improvizované úkryty. Tyto úkryty jsou vhodně upravené prostory ve stavbách určených k ukrytí obyvatelstva. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.6 Individuální ochrana

Prostředky individuální ochrany jsou technické prostředky, které při včasném a správném používání zabezpečují ochranu před zasažením nebezpečnými látkami. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.7 Zjišťování a označování nebezpečných oblastí

V tomto bodě se jedná o zjišťování a označování nebezpečných oblastí prostřednictvím průzkumu a laboratorní kontroly. (Kratochvílová, 2005)

1.2.3.8 Dekontaminace

Dekontaminaci lze považovat za soubor metod, prostředků a postupů, které vedou k účinnému odstranění kontaminantů z určitého povrchu nebo prostředí. Může mít také za úkol alespoň snížení škodlivých účinků kontaminantů na nějakou určenou bezpečnou úroveň. (Kratochvílová, 2005)

1.3 Církev

Církev jsou registrované zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

Výše uvedený zákon o církvích a náboženských společnostech upravuje:

- postavení církví a náboženských společností,
- vedení seznamů registrovaných církví a náboženských společností, svazů církví a náboženských společností, dále právnických osob založených registrovanou církví a náboženskou společností a evidovaných dle tohoto zákona, které jsou veřejně přístupné,
- působnost Ministerstva kultury, bráno s ohledem na věci církve a náboženských společností.

Pro potřeby této kapitoly je také nutné si vymezit, co znamená svoboda náboženského vyznání. Jak je uvedeno v § 2 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, je svoboda náboženského vyznání zaručena, to znamená, že má každý právo svobodně projevit své náboženství nebo víru. Může tak činit sám nebo společně s dalšími. Způsoby, které jsou buď soukromé, nebo veřejné, například je myšleno bohoslužba, vyučování. Také se zde uvádí, že každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo může být bez náboženského vyznání. Ke vstupu do církve nesmí být nikdo za žádných okolností nucen a nesmí mu být ani bráněno při vystoupení z církve nebo náboženské společnosti.

Církví nebo náboženskou společností se dle § 3 zákona č. 3/2002 Sb. rozumí dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy a

náboženskými obřady. Osoba, která se k církvi hlásí, je osoba, která dle svého přesvědčení a vnitřních předpisů církve a náboženské společnosti k ní přináleží.

Podle přílohy k zákonu č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, je k dnešnímu dni v České republice 21 registrovaných církví a náboženských společností.

1.3.1 Apoštolská církev

Apoštolská církev patří mezi evangelikální církve. Pokud budeme na první zmínky pohlížet komplexně, objevují se, v rámci celého světa, do prvních let dvacátého století. Události, které daly vzniknout počátky tohoto hnutí, se datují do roku 1901 a později do roku 1906–1913 ve Spojených státech amerických. (Apoštolská církev, 2014a)

Pokud budeme brát evropský kontinent, musíme zmínit norské hlavní město Oslo, které bylo důležitým centrem. V České republice se podobné uskupení, tak zvaný letniční sbor, objevil před rokem 1910. Skupina křesťanů se začala scházet a prosili o zmocnění k duchovní službě. Následně je Bůh pokřtil v Duchu svatém. Právě tento křest je jedním ze základních rysů letničního hnutí. Poté je za druhé světové války i po ní a za komunistického režimu pouze se zastřešením církví. (Apoštolská církev, 2014a)

Až v roce 1977, který je důležitý mezník ve snahách o legalizaci. Až v r. 1989 oficiálně vznikla církev pod názvem Apoštolská církev. Dle sčítání lidu v roce 2011 se k Apoštolské církvi hlásí téměř pět tisíc lidí. (Apoštolská církev, 2014a)

Přijímají Písmo svaté jako jedinou věroučnou základnu za měřítko víry a křesťanského života. Písmem svatým se rozumí 66 knih Bible bez apokryfů. Apoštolská církev vidí v osobě Ježíše Krista Boha a člověka, který se narodil z Panny Marie. Ježíš Kristus se na světě objevil, aby nám ukázal cestu spasení a naše hříchy vzal na sebe, tím nás má osvobodit z moci smrti a hříchu. (Apoštolská církev, 2014b)

1.3.2 Bratrská jednota baptistů

V názvu jsou dva samostatné výrazy, které každý vyjadřuje jisté poslání. Pakliže se jedná o pojem „bratrská jednota“, lze na něj pohlížet z mnoha úhlů. Aby bylo lépe pochopitelné poselství Bratrské jednoty baptistů, je žádoucí výklad „bratrské jednoty“ jako společenství křesťanů, které vzešlo z české reformace. (Bistranin)

Pokud jde o slovo „baptisté“, je celkem složité ho vysvětlit. Dalo by se říci, že jde o pojem, který má vyjadřovat, že jsou křesťané. (Bistranin)

1.3.3 Církev adventistů sedmého dne

Tato církev začala vznikat a působit poprvé v 60. letech 19. století v Severní Americe. V roce 1863 pod názvem Církev adventistů sedmého dne vzniklo společenství lidí, kteří dle svého názvu kladou důraz na očekávání (advent) brzkého druhého Ježíšova příchodu na svět a také kladou důraz na zachování svatosti soboty, která je považována za „sedmý den“. (Církev adventistů sedmého dne, 2017)

V roce 1890 se poprvé objevují zmínky i v českých zemích. První sbor církve byl založen v Praze roku 1902. Poslední údaje z roku 2011 udávají, že v církvi v České a Slovenské republice je přibližně 9 688 členů. (Církev adventistů sedmého dne, 2017)

1.3.4 Církev bratrská

Dnešní Církev bratrská svou historií sahá až do doby duchovního oživení v Čechách a na Moravě v 19. století. V roce 1918 proběhla změna názvu na Jednota českobratrská a svoje pole působnosti rozšířila i na Slovensko a tehdy ještě Podkarpatskou Rus. Jejím záměrem byla hlavně péče o sirotky, o staré lidi a také diakonská služba nemocným. Po politickém zvratu v roce 1948 musela Jednota českobratrská přijmout státní uznání spojené s dozorem státu. (Církev bratrská)

V současnosti po změně jména na Církev bratrskou (zapojily se do církve i lidé se slovenskou a polskou národností) má necelých 80 sborů, přesněji řečeno jedná se o 76 sborů. Tyto sbory evidují přes 10 000 osob. (Církev bratrská)

1.3.5 Církev československá husitská

Mezi touto církvi a historickým husitstvím není přímá návaznost. Pojmem „husitská“ charakterizují kořeny její teologie.

Před koncem první republiky měla církev československá 260 náboženských obcí, které se dělily do čtyř diecézí. Na počátcích 50. let se církev ještě zvětšila na 320 obcí,

pro představu se jednalo o 940 000 věřících. Teď má církev přibližně 300 obcí po celé České republice a na Slovensku. (Kaňák, 2007)

Tato církev se řadí mezi křesťanské církve. Její učení vychází z Bible a také z křesťanské tradice (staro-křesťanské, cyrilometodějské, reformační). (Církev československá husitská, 2007)

1.3.6 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů

Na svých internetových stránkách se odvolávají ke vzniku na jaře roku 1820, kdy jako odezva za modlení a hledání církve bylo zjevení Boha a Ježíše Krista. (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 2016)

Církev se pomalu rozmáhala, ale druhá světová válka vše změnila. Ani nástup komunistů k moci této církvi nepřál. Až v roce 1990 se Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů navrátila, dočkala se oficiálního uznání. Aktuálně má církev přibližně 2 200 členů. (Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, 2016)

1.3.7 Církev řeckokatolická

Řeckokatolíci, nebo přesnější označení katolíci byzantského obřadu patří do společenství Katolické církve. Uznávají papeže, avšak liší se svým obřadem a určitými disciplinárními aspekty. Církev byzantského obřadu zdůrazňuje mimořádnou úctu ke svatému Cyrilu a Metodějovi. Tato církev se považuje za pokračovatele cyrilometodějského modelu, který bere na vědomí tři základní hodnoty, a to východní spiritualitu, liturgii v lidovém jazyce a viditelnou jednotu s Apoštolským stolcem v Římě. (Řeckokatolická církev, 2017)

1.3.8 Církev římskokatolická

V roce 1921 bylo v České republice římskokatolických věřících 81,97 % obyvatelstva. V roce 2011 se počet věřících odhaduje na přibližně 10 %. Téměř polovina všech věřících v České republice se hlásí k římskokatolické církvi. (Aktuálně.cz, 2014)

1.3.9 Českobratrská církev evangelická

Českobratrská církev evangelická vznikla v roce 1918 spojením dvou církví. Po svém vzniku měla přibližně 250 000 členů. V roce 1938 počet členů církve vzrostl až na 325 000 lidí. Mezi jejich členy také například patřila Milada Horáková a Jan Palach. (Českobratrská církev)

K poslednímu dni roku 2015 měla Českobratrská církev evangelická na 75 318 členů. (Českobratrská církev)

1.3.10 Evangelická církev augsburského vyznání v České republice

Evangelická církev augsburského vyznání v České republice je společenstvím křesťanů, evangelíků augsburského vyznání. Členové uznávají za pramen víry a pravidlo života pouze Písmo Svaté. Nejdůležitějším (hlavním) posláním této církve je šířit evangelium Ježíše Krista, upevňovat víru v Boha, vštěpovat víru do vědomí lidí. (Evangelická církev augsburského vyznání v České republice, 2017)

1.3.11 Evangelická církev metodistická

Evangelická církev metodistická má za základ normy víry a života z víry Písmo, které je vykládané s použitím tradice, rozumu a bezesporu i zkušeností. Posláním Evangelické církve metodistické je získat učedníky a učednice pro Ježíše Krista. (Evangelická církev metodistická)

1.3.12 Federace židovských obcí v České republice

Dle tradice je zakladatelem Abraham a potomci Izák a Jákob. První Židé na území Čech a Moravy se datují přibližně do 8. století, první písemné zmínky jsou až z 10. století. (Federace židovských obcí v ČR, 2010a)

Základem judaismu je Tóra, pět knih Mojžíšových. Bohoslužby jsou třikrát denně, a to ráno, odpoledne a večer. Členem Federace židovských obcí v České republice se mohou stát podle aktuálních stanov pouze ti, kteří mají nejméně jednoho prarodiče židovského vyznání. (Federace židovských obcí v ČR, 2010b)

1.3.13 Jednota bratrská

Jednota bratrská za své poslání přijala ukázat dynamickou moc vzkříšeného Ježíše Krista se všemi Jeho dary, pomocí životů svých „sloužících“ členů. (Jednota bratrská, a)

Usilují o církev, která je založena na apoštolském a prorockém základu. Svou základní vizi projevuje na pěti základních hodnotách:

- navázání na apoštolské kořeny,
- autenticita,
- život ve smlouvě,
- zaměření na potřeby společnosti,
- nesení obrazu Ježíše Krista namísto budování denominace. (Jednota bratrská, b)

1.3.14. Křesťanské sbory

Křesťanské sbory se řadí do evangelikálního proudu křesťanství. Navazují na probuzenecké hnutí z 18. a 19. století. (Andrýsek)

Křesťanské sbory vychází jak z učení, tak i z praxe prvotních sborů Církve, jak jsou zaznamenány v Novém zákoně. Jako základní kámen svého života přijímají dílo a učení Pána Ježíše Krista. Věří, že skrze Pána Ježíše Krista jim budou odpuštěny hříchy, dostane se jim záchrana a věčný život. (Křesťanské sbory)

1.3.15 Luterská evangelická církev a. v. v České republice

Luterská evangelická církev augsburského vyznání v České republice je církev, která působí hlavně v Moravskoslezském kraji, na Těšínsku a v hlavním městě Praze. Vznikla pro vnitřní neshody a rozpory uvnitř Slezské církve evangelické a. v. Přibližně 12 000 členů bylo donuceno zažádat o registrování nové církve a v roce 1995 došlo k registraci Luterské evangelické církve a. v. v České republice. (Luterská evangelická církev a.v. v České republice, 2009)

1.3.16 Náboženská společnost českých unitářů

Unitáři jako takoví zdůrazňují důležitost svobody víry a svědomí. Také odmítají dogmata a kréda, která jsou závazná pro všechny. Jejich myšlenky se nepojí k víře, nebo spíše se jí ani tak netýkají, ale spíše se týkají praktických přístupů k víře. Unitáři mají tři klasické principy (pilíře), a těmi jsou svoboda, rozum a tolerance. (Náboženská společnost českých unitářů, 2016)

1.3.17 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi

Svědkové Jehovovi pochází ze stovek etnických a jazykových skupin, které sjednocují společné cíle. Hlavním cílem, který je spojuje, je uctívání Boha Jehovy. Je autorem Bible a stvořitelem všech věcí. Také se hrdě hlásí k tomu, že jsou křesťané. (Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, 2017)

1.3.18 Novoapoštolská církev v České republice

Novoapoštolská církev je založena na deseti člancích víry. Každý článek zahrnuje víru v něco trochu jiného. Oněch deset článků zahrnuje víru v Boha, jeho Syna, Ducha svatého, působení apoštolů v současné době, dále opětovný příchod Krista. (Novoapoštolská církev v ČR)

1.3.19 Pravoslavná církev v českých zemích

Základy pravoslavné církve v českých zemích jsou v šesti pramenech pravoslavné víry, a to ve svaté tradici, svatém Písmu, spisech svatých Otců, modlitbě a liturgické bohoslužbě, životech svatých a vyznání víry. (Pravoslavná církev v českých zemích, 2017a)

Byla založena samotným Pánem Ježíšem Kristem, který si zvolil 12 apoštolů. Tato církev se dá popsat jako jedna svatá, všeobecná a apoštolská církev. (Pravoslavná církev v českých zemích, 2017a)

1.3.20 Slezská církev evangelická augsburského vyznání

Dle geografického dělení se tato církev zaměřuje zejména na Moravu, přesněji na Moravskoslezský kraj. Dle statistiky z roku 2007 měla tato církev přes 15 000 členů, tím se tedy stává největší luterskou církví v České republice. (Slezská církev evangelická augsburského vyznání, 2013)

1.3.21 Starokatolická církev v České republice

Základy víry jsou obdobné jako u ostatních církví založených na křesťanství. Opírají se hlavně o Boha a jeho poznání, o Písmo Svaté, o svatou Trojici, která je charakterizována Otcem, Synem a Duchem svatým. Dále se mezi základy víry řadí i bohoslužba, svátost nebo například i manželství, u kterého udávají, že se jedná o svátost. (Starokatolická církev v České republice)

1.4. Psychosociální intervence

Dříve byla reakce těla na mimořádnou událost nazvána jako určitá reakce způsobená hormonem v lidském těle a tedy řešena spíše farmakologicky. V dnešní době je známé, že psychosociální intervence je účinná. (Baillie, 2007)

Psychosociální intervence je obor s velmi širokou oblastí uplatnění. Pojem intervence je obecně chápán jako cílený, předem promyšlený zásah. Většinou je zaměřený na zmírnění tíživé osobní situace. (Hoskovcová, 2009)

Druhý pojem ze slovního spojení psychosociální intervence je právě „psychosociální“. Toto spojení dvou slov, a to psychický a sociální, dává podnět přemýšlet nad tím, že mezi psychickými aspekty a aspekty sociálními je velice úzká souvislost. Tedy mezi psychickými aspekty typu myšlenek a pocitů a mezi sociálními aspekty typu vztahů a tradic. (Hoskovcová, 2009) Psychologii je možné také pochopit jako vědu o mysli a o chování. (Comer et al., 2013) Naproti tomu sociologie je vnímána jako věda o jednání osob ve společenství či o její struktuře. Tato věda zkoumá sociální život jedinců. (Taylor et al., 2008)

Pojem „psychosociální“ můžeme komplexně chápat jako zapojení psychologických a sociálních aspektů a dalších, které se tohoto tématu týkají. (Medical dictionary, 2017)

Psychosociální intervenci můžeme popsat jako odbornou činnost vykonávanou konkrétními osobami nebo organizacemi, které mají za hlavní cíl zlepšení kvality života, a tudíž i snížení utrpení, buď u konkrétního jedince, nebo celé skupiny lidí. (Hoskovcová, 2009)

Světová zdravotnická organizace nabízí klinickou definici psychosociální intervence, která udává, že se jedná o proces, který je schopný jedincům, kteří jsou nějakým způsobem zneschopněni, oslabeni nebo znevýhodněni (například svým duševním stavem), poskytnout možnost dosáhnout optimálního stupně nezávislého fungování ve společnosti. (Hoskovcová, 2009)

Ve světě se psychosociální intervenci ve velké míře věnuje americký Červený kříž. Uvádí, že psychosociální intervence je schopna pomoci při řešení reakcí individuálních osob, ale i skupin (komunit) na mimořádnou událost. (International Federation Reference Centre for Psychosocial Support, 2009) Dalším neméně důležitým úkolem nebo cílem psychosociální intervence, je předcházení psychickým obtížím nebo traumatům, která jsou způsobena neštěstím. (Hoskovcová, 2009)

S ohledem na neštěstí je pro psychosociální intervenci základní výzvou při přírodní nebo jiné katastrofě změnit „oběti katastrofy“ na „přeživší“. Na první pohled jsou tyto pojmy víceméně shodné, ale největší rozdíl je ve vnímání sebe sama z pohledu lidí zasažených katastrofou. Totiž „oběť katastrofy“ sebe sama vnímá jako někoho, kdo zcela podlehl situaci a prostředí. Navíc nad nimi ztrácí kontrolu a může si připadat bezmocný. Na druhé straně „přeživší“ tuto kontrolu našel. Získal kontrolu nad sebou samým, prostředím a samozřejmě i situací. Dalším rozdílem mezi „obětí“ a „přeživším“ je, že „oběť“ se stává pasivní a čeká na pomoc ostatních, to vede k tomu, že se na ostatních stane závislou. Naproti tomu „přeživší“ dokáže přijmout aktivní roli (není pasivní), dokáže jednat nezávisle na svém okolí a hlavně je schopen si sám sobě pomoci. Poté je schopen i pomoci ostatním například v komunitě. (Hoskovcová, 2009)

Psychosociální intervence je určena několika typům osob, které prožily určitou traumatizující situaci. Jedná se hlavně o:

- osoby, které prožily nebo prožívají náročnou nebo traumatizující životní situaci,
- osoby, které dlouhodobě trpí nějakými psychickými nebo somatickými potížemi,
- lidi všech věkových kategorií bez výjimky od dětí až po seniory,
- jednotlivce, ale i skupiny, kupříkladu komunity, rodiny nebo i firmy,
- trpící lidi, ale i okolí, kteří často vnímají jejich traumatizující situaci s nimi. (Hoskovcová, 2009)

Způsob, kterým psychosociální intervence zasahuje do života osob, které postihlo neštěstí, se dá rozdělit do tří následujících skupin.

- Zlepšování psychologických i sociálních kompetencí. Tento základní způsob je zaměřený na zlepšování jak psychologických, tak i sociálních kompetencí jedince. Dochází pak i ke změně v jeho okolí. Jednotlivec je pak veden k vnímání vnější reality a později i k vnímání vnitřní reality.
- Rozmanitá strategie. Způsoby působení psychosociální intervence zahrnuje velice rozmanité strategie. Lze říci, že každý jedinec se diametrálně odlišuje v tom, co od psychosociální intervence potřebuje. Dále se strategie mění podle prostředí, ale i podle kulturních a socioekonomických podmínek. Psychosociální intervence se tedy nezaměřuje pouze na emociální část osob, ale snaží se o komplexní pozitivní změnu. Jedná se například o změnu i v praktických součástech života (bydlení, vzdělání, celkový rozvoj a tak dále).
- Změna. Je třeba usilovat o změnu nejenom v psychice jedince jako takového, ale zaměřit se i na skupinu, která ho obklopuje. Jde tedy nejčastěji o změnu v rodině, potom mezi přáteli nebo v komunitě. (Hoskovcová, 2009)

Psychosociální intervence se zaobírá osmi strategiemi, díky kterým je schopna pomoci osobám trpících z důvodu traumatizující události.

1. Psychologické a lékařské služby. Zaměřuje se na poskytování těchto služeb prostřednictvím krizové intervence, poradenství nebo naslouchání.

Využívají různé terapeutické postupy pro projevení emocí a zklidňování. Jedná se například o muzikoterapii.

2. Poskytování informací. Tento bod je klíčový, jelikož psychosociální intervence poskytuje informace o vzniklém problému (traumatu). Vzdělává osoby o tom, že je zcela normální a běžné v této situaci cítit strach, smutek.
3. Vyjádření pocitů a myšlenek. Tato strategie má zajistit dostatek sociálních aktivit, které u jedinců povedou k vyjádření pocitů a myšlenek. Příkladem může být debriefing a defusing, který je používán pro zvládnutí stresu po náročných zásazích profesionálů, například hasičů, vojáků nebo policistů.
4. Povzbuzování. U dětí je to prováděno například formou určité hry nebo fyzické aktivity. Dovede je to k přirozenému osobnímu rozvoji pomocí povzbuzování a vytvoření správných podmínek.
5. Rozvoj interpersonálních dovedností. Pro život ve společnosti, zvláště zaměřeno na řešení konfliktů je dobré rozvíjet interpersonální dovednosti. Provádí se to pomocí relaxačních technik, nebo celkového tréninku sociálních dovedností.
6. Posilování sociálních sítí. Tato strategie povzbuzuje a posiluje existující sociální vazby ve skupině (komunitě). Je založena na mobilizaci vzájemné pomoci. Jde o myšlenku, že člověk, který pomoc nejen přijímá, ale zároveň ji poskytuje ostatním, je schopen se tak zbavit pocitů bezmoci a závislosti.
7. Zvyšování kompetencí profesionálů. (Hoskovcová, 2009) V souvislosti se zvyšováním kompetencí profesionálů v psychologických dovednostech je třeba zmínit případ, kdy se psychosociální intervence rozjela i v Indii, kde byla zaměřena na lidi postiženým tsunami. Tento program byl zahájen výukou místních učitelů rozpoznat, že dítě, které vyučují, trpí pravděpodobně psychickými problémy. (The Hindu, 2005)
8. Materiální pomoc. Je myšleno i na praktické hledisko poskytování materiální pomoci. Člověk vystavený traumatizující události je pak schopen se cítit bezpečněji a pomalu se vracet do normálních kolejí. (Hoskovcová,2009)

Pokud lidem, kteří prožili traumatizující událost, nebude poskytnuta řádná psychosociální pomoc, je možné, aby se u nich vyvinula posttraumatická porucha. Ta se může projevat přes agresi, depresi, poruchy spánku, různými fobiemi spojenými s traumatem až po sebevražedné myšlenky. (Linden, 2003)

1.4.1 Psychosociální intervence u zachraňujících složek

V rámci psychosociální intervence (pomoci) se nesmí zapomínat na posttraumatickou péči zachraňujících složek. Tuto pomoc zajišťují psychologové Hasičského záchranného sboru ČR společně s posttraumatickými týmy jednotlivých Hasičských záchranných sborů krajů. Posttraumatický tým je složen z vyškolených hasičů, kteří samostatně o danou problematiku projevují zájem. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015; MV – GŘ HZS ČR, 2017)

Příslušná odborná příprava členů posttraumatických týmů probíhá na základě systému řízení stresu při kritických událostech. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015; International Critical Incident Stress Foundation, 2017)

1.4.2 Psychosociální a intervenční tým ČR

Psychosociální a intervenční tým ČR je zaměřen na pomoc osobám zasaženým nějakým druhem neštěstí. Sami sebe nazývají jako společenství, které svou všímavostí či vnímavostí, uznáním, přijetím, důvěrou, vírou a celkovým propojováním těchto částí povzbuzuje vzájemnost a naději v lidských neštěstích. (Baštecká, 2005; Psychosociální intervenční tým ČR a)

Dne 2. května roku 2012 sepsali veřejný závazek Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Označují se jako mezioborové uskupení lidí, kteří pracují s komunitami po neštěstích. Přičemž neštěstí vnímají jako událost se špatným koncem. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Posláním Psychosociálního a intervenčního týmu ČR je spolupracovat s lidmi, popřípadě obcemi a organizacemi. Jedná se o skupiny, které jsou zasaženy neštěstím. Smyslem je podpořit odolnost, duchovní zakotvení a občanskou angažovanost. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Hodnoty, ke kterým se Psychosociální intervenční tým ČR upíná, jsou zakotveny ve čtyřech bodech:

- odolnost, ve vztahu k sobě,
- spolupráce a vzájemnost, ve vztahu k druhým,
- duchovní zakotvenost, ve vztahu ke světu a k tomu, co nás přesahuje,
- občanská angažovanost, ve vztahu k pomoci. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Vizi, která je pohání kupředu, je, aby občané a obce při určitém neštěstí a při zvládnání jeho negativních dopadů byli schopni sami sebe řídit a pomáhat druhým. Je dobré v krizi vidět i dobrou příležitost růstu, například duchovního. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Jedním z cílů Psychosociálního intervenčního týmu ČR je spolupráce. Týká se to hlavně spolupráce při obnově řádu a zvládnání nároků života. Dalším cílem je spolupracovat při začleňování a zvyšování účasti na správě svých věcí. Třetím typem spolupráce je posilování odolnosti a připravenosti, je tedy dobré dodávat odvalu a odhodlání jakoukoliv nepříznivou událost (neštěstí) zvládnout. Cíl, který se zaobírá rozhodováním pomoci druhým a samozřejmě se i občansky angažovat, je posledním cílem, který si Psychosociální intervenční tým ČR nastavil. Ovšem neméně důležitým. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Jestliže jsou dané cíle, je třeba mít i plán, jak jich dosáhnout. Psychosociální intervenční tým ČR má stanoveno pět bodů, jak by těch cílů měl dosáhnout.

- Reagovat. Určitá reakce je důležitá. Reagovat by měli hlavně v součinnosti s komunitou. V terénu by se taková reakce nejvíce týkala sociální, psychické, duchovní a v neposlední řadě tělesné potřeby lidí (společenství), které jsou zasaženi neštěstím.
- Podporovat. Psychosociální intervenční tým ČR podporuje možnosti společenství v místě neštěstí. Dále také podporují ve svépomoci a vzájemné pomoci.

- Podporovat. Předchozí bod byl zaměřen na možnosti společenství z hlediska jeho síly a zdrojů. Tento bod naopak nastiňuje podporu hodnoty odolnosti, spolupráce a duchovní zakotvenosti.
- Usilovat. Tato činnost Psychosociálního intervenčního týmu je zaměřená na zvýšení připravenosti obyvatelstva na určitý typ neštěstí a bezpochyby i na zvládnání jeho dopadů.
- Spolupracovat. Psychosociální intervenční tým je dle své charakteristické pomoci do střednědobého až dlouhodobého horizontu zvládnání dopadů neštěstí. Jinak řečeno s lidmi, kteří jsou postiženi neštěstím, spolupracují delší dobu. Jejich angažovanost je obvykle od šesti týdnů po události nejméně do roka po ní. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Cílovou skupinou, kterou se zabývají, jsou lidé jako jedinci, ale i společenství (komunity). Jedná se o osoby, které postihlo neštěstí, včetně pracovníků a organizací spolupracujících při záchraně a později při obnově. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Psychosociální intervenční tým tvoří občané. Díky tomu je zaručena rozmanitost pohledů, a tedy i různé možnosti spolupráce. Tvoří ho osoby, které mají různé hodnoty, různou způsobilost a odbornost. V řadách Psychosociálního intervenčního týmu ČR můžeme najít od právníků přes sociální pracovníce, psychology, tlumočníky, novináře až po zdravotníky nebo učitele a tím široký záběr profesí nekončí. Díky tomuto širokému spektru zaměření jsou schopni komplexně pokrýt skupinu lidí zasažených neštěstím. Také jsou schopni otevřeně vnímat duchovní potřeby zasažených osob. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Aby lidé, kteří se v Psychosociálním intervenčním týmu ČR angažují, byli jednotní a schopni nastavit „pomocnou ruku“ a spolupracovat mezi sebou i se zasaženými lidmi, je podporován společný výcvik členů Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Mimo jiné se mezi sebou znají a zajímají se o sebe. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Podobné týmy se uskupují po celém světě. Ve světě se používá označení pro tyto týmy například disaster response team. (Baštecká, 2005) Je možné najít tým s názvem „URESA“. Tento tým je první muslimská organizace, která je navíc partnerem

amerického Červeného kříže. Americký Červený kříž i vyškolil pracovníky v tomto týmu, který pomáhá při mimořádných událostech. (Islamic Relief USA, 2017) Dalším z týmů, které působí, je Community Emergency Response Teams, který zaštituje FEMA. (FEMA, 2016)

1.4.3 Neštěstí

Traumatizující událost můžeme vysvětlit jako výjimečně nebezpečný nebo katastrofický charakter a mohla by vyvolat hluboké rozrušení téměř u kohokoli. Další definicí by mohlo být, kdy se jedná o takovou událost, při níž došlo k usmrcení někoho jiného nebo kdy hrozila smrt nebo došlo k těžkému úrazu, narušení fyzické integrity vlastní nebo jiných a jedinec reagoval strachem, hrůzou a úzkostí. Celkově lze tedy říci, mluvíme-li o traumatizující události, že je vymezena typem události, psychickou a fyzickou celistvostí jedince (nehoda, povodeň, znásilnění) nebo jeho blízkých a typem reakce jedince. (Baštecká, 2005)

Typy neštěstí se nejjednodušeji dělí do čtyř kategorií podle počtu zasažených osob.

1. Neštěstí individuální. Lze je považovat za základní jednotku. Jde o neštěstí, které postihlo pouze jednu osobu. Jedná se například o oběť loupežného přepadení, zkušenost, kdy je člověk mučen nebo o znásilnění. Takováto oběť neštěstí si může připadat osamocena, hlavně tehdy, pokud se kolem ní o události vůbec nemluví.
2. Hromadné neštěstí omezené. V tomto případě se jedná o mimořádnou událost, která postihla nejvíce 10 zraněných či zasažených, z nichž minimálně jeden je ve vážném (kritickém) stavu. Následky této události se vesměs řeší místními zdroji.
3. Hromadné neštěstí rozsáhlé. Zde se jedná o mimořádnou událost většího rozsahu, kdy je zraněno nebo zasaženo minimálně 10 osob. Ovšem počet zasažených nepřekračuje 50 osob. V tomto případě je již nutno aktivovat poplachové, havarijní a traumatologické plány. Neštěstí ale lze zvládnout regionálně (pro představu přibližně v rozsahu okresu či obce s rozšířenou působností)

4. Katastrofa. Popisujeme ji jako náhle vzniklou mimořádnou událost velkého rozsahu, kdy je zasaženo nebo zraněno více než 50 osob. Již bez rozdílu počtu mrtvých, těžce zraněných či lehce zraněných. Je charakteristická rychlým a náhlým vznikem, často se objevuje nedostatek času na rozhodování a řízení záchranných a likvidačních prací. Také se objevuje nedostatek personálu a prostředků, je nebezpečí vzniku epidemií. (Baštecká, 2005)

1.4.3.1 Psychosociální intervence při hromadném neštěstí

Nejzávažnějším problémem při hromadných neštěstích je fakt, že je nezbytné poskytovat pomoc lidem přímo v místě mimořádné události. Nachází se zde větší množství postižených (zraněných) a každý z nich má zcela jiné potřeby. (Hoskovcová, 2009)

Pravidla, podle kterých se psychosociální intervence řídí, se dají shrnout jako zásada IMPRESS.

IMmediacy – ihned,

PRoximity – v blízkosti,

Expectancy – s očekávanou způsobilostí,

Security – bezpečně,

Simplicity – jednoduše. (Hoskovcová, 2009)

Dle prostředků, díky kterým je pomoc nabízena, se dělí na pomoc materiální, finanční, psychosociální (která byla do roku 1989 ztotožňována s úřednickou činností) a pomoc duchovní. (Hoskovcová, 2009)

Pomoc, která v rámci psychosociální intervence probíhá, začíná u první pomoci a vyprávění. Zde se jedná o první pomoc zdravotní, ale i psychickou. Ta psychická část zahrnuje zpravidla podávání informací a zajišťování kontaktu s blízkými. Vyprávění je jakousi přirozenou terapeutickou metodou. (Hoskovcová, 2009)

Dalším stupněm je debriefing a defusing. Jedná se o techniky krizové intervence, které by měly vést k vyrovnání s traumatizující situací. Debriefing probíhá jako skupinové sezení. Od neštěstí se doporučují minimálně dva dny, ale i několik let po

neštěstí může debriefing přinést pozitivní výsledky. Jeho obsahem je, aby osoby zasazené neštěstím dovedl k racionálnímu zpracování události. Oproti tomu defusing je zaměřen na záchranáře. Je totiž žádoucí ihned po události situaci zbavit tak zvané výbušnosti. Defusing vede k vytvoření atmosféry podpory, která má za úkol posílit tým. Jednoduše řečeno členové týmu společně pečují o ty členy týmu, které mimořádná událost (neštěstí) zasáhlo nejvíce. (Hoskovcová, 2009; Vodáčková, 2012)

Psychosociální intervence také zajišťuje materiální a humanitární pomoc. Postupně zjišťuje materiální škody a ztráty na lidských životech a rozvrhne materiální a humanitární pomoc. (Hoskovcová, 2009)

1.4.4 Psychosociální intervence versus psychologie a sociologie

Knižních zdrojů, zabývajících se tematikou psychosociální intervence, je opravdu velice málo. Existuje pár českých autorů, kteří o tomto tématu píšou. Například PhDr. Bohumila Baštecká, PhD., která v roce 2013 vydala druhou knihu. Tato kniha se úzce dotýká psychosociální intervence a několik dalších knih, které jsou více zaměřeny na psychologii. (Baštecká, 2013)

Knihy o tomto tématu jsou spíše staršího vydání. Domnívám se, že je to z toho důvodu, že není jednoduché získat relevantní poznatky. Jeden příklad je sepsání knihy Psychosociální intervence od Simony Hoskovcové, která vyučuje na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Vyučuje přímo předmět psychosociální intervence. Pro tento učební text shromažďovala se svými studenty dva roky materiály. (Hoskovcová, 2008)

Psychologie je samostatný vědní obor, který každý zná a také každý se s ním v nějaké míře setkal. Bohužel psychosociální intervence je obor specifický sice s psychologií má hodně společného, ale i se sociologií, zdravotnictvím nebo mimořádnými událostmi. Tím se stává velice širokým oborem a je velice složité se v něm orientovat.

Internetové zdroje jsou co do četnosti výrazů jako psychosociální intervence nebo krizová intervence určitě rozšířenější. Problém ale nastává, pokud člověk hledá odborné články.

Rozhodně nejvíce článků a nejvíce informací je na oficiálních stránkách Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Dále je také možné získat informace z oficiálních stránek Hasičského záchranného sboru České republiky, kde jedna část bojového řádu je věnována posttraumatické péči hasičům a psychosociální pomoci osobám zasaženým mimořádnou událostí. (Procházka, 2009; MV – GŘ HZS ČR, 2017)

Další oficiální internetovou stránkou, která je zaměřená na psychosociální intervenci, je stránka sdružení Rafea. Toto sdružení úzce spolupracuje s Psychosociálním intervenčním týmem ČR. Bylo založeno v roce 2004. Sami sebe charakterizují jako spolek pro osvětu, poradenství, supervizi a spolupráci v oblastech krizí a neštěstí. V tomto sdružení mimo jiné působí i PhDr. Bohumila Baštecká, PhD., která je zároveň i odbornou garantkou Psychosociálního intervenčního týmu ČR. (Rafea, 2017)

Internetová stránka pod názvem Systém psychosociální intervenční služby je další stránkou, která se zajímá o psychosociální intervenci. Zaměřuje se jak na záchranáře, tak i lidi, kteří jsou mimořádnou událostí či neštěstím postiženi. (Šeblová, 2011)

Důležitá stránka, kterou jsem objevila, je stránka známá pod názvem Požáry.cz. Na těchto stránkách je článek o Psychosociálním intervenčním týmu Zlínského kraje. Článek je z roku 2005, ale je klíčový z hlediska prosazování Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Jedná se o článek, který mapuje tiskovou konferenci Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje, kde byla mimochodem i představena služba Psychosociálního intervenčního týmu ČR. (Mitáček, 2005)

Abychom plně mohli pochopit Psychosociální intervenční tým ČR, je nutné zmínit, kde se s nimi obyčejný občan mohl setkat. Na svých stránkách zveřejňují články o tom, kde se podíleli na spolupráci s oběťmi (přeživší, pozůstalí). Ze starších příspěvků je třeba zmínit čelní srážku dvou tramvají v pátek 11. 4. 2008 v Ostravě, kdy zde bylo 51 cestujících a 2 řidiči. V tomto případě Psychosociální intervenční tým opakovaně navštěvoval zraněné v nemocnicích. Další případ se stal v témže roce ve Velemyšlevesi na Lounsku, kdy došlo k dopravní nehodě autobusu s dělníky. PIT ČR se znovu podílel na zajištění potřeb pro zasažené. Dalším známějším neštěstím bylo vlakové neštěstí ve Studénce dne 8. srpna 2008. Zde se Psychosociální intervenční tým ČR také zapojoval

hlavně na bázi střednědobé a dlouhodobé pomoci. Dále se zapojoval i při nehodě českého autobusu v Chorvatsku v roce 2012 anebo jeden z posledních článků se týká povodní v roce 2013. (Psychosociální intervenční tým ČR b)

2 Cíle práce a hypotézy

2.1 Cíle práce

1. Analyzovat možnosti využití Psychosociálního a intervenčního týmu ČR při mimořádných událostech.
2. Zjistit možnost spolupráce mezi církvemi registrovanými dle zákona 3/2002 Sb. v ČR (o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností).

2.2 Hypotézy

1. Informovanost o PIT ČR není dostatečná.
2. Informovanost vybraných představitelů církví registrovaných dle zákona 3/2002 Sb. o PIT ČR je srovnatelná s informovaností laické veřejnosti.

3 Metodika výzkumu

3.1 Charakteristika výzkumného souboru

Soubor laické veřejnosti tvořilo 105 respondentů různého věku. Zaměřila jsem se na obyvatelstvo, které mohlo přijít s Psychosociálním intervenčním týmem do styku. To znamená, že největší zastoupení ze 105 respondentů, měli respondenti ve věku od 21 let do 40 let. Je spíše pravděpodobné, že se s Psychosociálním intervenčním týmem setkali lidé v tomto věkovém rozpětí. I přesto bych nezanedbávala vyšší věkovou kategorii s jejími zkušenostmi nejenom v prožitcích, ale i v možnosti setkání s Psychosociálním intervenčním týmem.

Jak už jsem psala výše, jednalo se povětšinou o osoby, které mají rodiny s dětmi anebo zakládají rodiny. Tato skupina lidí byla vybrána z důvodu, že to jsou vesměs nejaktivnější skupiny lidí, z pohledu zjišťování informací (internet a další sdělovací prostředky).

Soubor představitelů církví je velice rozmanitý. Snažila jsem se zkontaktovat buď osoby, které přímo s lidmi hovoří (například pastor), nebo kompetentní osoby ve vedení církve. Bohužel z 21 církví se mi povedlo zkontaktovat pouze 18 z nich. Ve dvou z kontaktovaných církví byla lehká jazyková bariéra, jelikož kompetentní osoby, které jsou ve vedení církve, byli cizinci.

3.2 Použité metody

Metody použité pro zpracování tohoto bodu (přesněji cíle 1) byly kvalitativního rázu. Analyzovala jsem dostupnou literaturu, ve které se autoři zmiňují o psychosociální intervenci, krizové intervenci či Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Dále jsem hledala články, které se mohou tohoto tématu dotýkat, tedy zmiňovaly se o Psychosociálním intervenčním týmu ČR.

Pro zjištění informovanosti laické veřejnosti o Psychosociálním intervenčním týmu ČR jsem využila dotazníkové šetření. Vytvořila jsem dotazník o 14 otázkách (viz příloha), kdy prvních 7 otázek se týkalo obecné informovanosti o mimořádné události a

Psychosociálním intervenčním týmu ČR a 7 dalších otázek již bylo zaměřených přímo na Psychosociální intervenční tým ČR.

Dotazník byl rozesílán dvěma způsoby. Byl rozesílán pomocí internetu (dotazník sestavený v internetové podobě) většinou přes sociální síť. Za druhé byl zpracován i v papírové podobě, která byla totožná s internetovou podobou.

Pro autenticitu výzkumu jsem se snažila i mimo dotazník získávat informace, zda je v povědomí lidí nějaká informovanost o Psychosociálním intervenčním týmu ČR.

Třetí část použitých metod pro zpracování výzkumné části diplomové práce byla postavena na získávání informací od představitelů církví. Jednalo se hlavně o informace týkající se spolupráce s Psychosociálním intervenčním týmem ČR.

Hypotézy, které jsem si stanovila, byly statisticky testovány v programu SPSS pomocí chí kvadrát testu (viz příloha č. 2).

3.3 Sběr dat

Sběr dat v tomto případě probíhal vyhledáváním odborné literatury v knihovně, dále odborných článků v časopisech i na internetu. Věnovala jsem zvláštní pozornost stránkám Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Na svých internetových stránkách totiž zveřejňují i místa a události, kde reagovali na neštěstí nebo kde nabízeli pomoc.

Sběr dat u laické veřejnosti probíhal pomocí dvou typů dotazníků. Jeden v papírové podobě a druhý v elektronické podobě. Otázky, které byly v dotazníku, byly většinou uzavřené a na výběr bylo ze čtyř možností. První dvě otázky zjišťovaly věkové zastoupení a pohlaví respondentů. Poté otázky již byly více odborně zaměřené.

Sběr dat u představitelů církví byl složitější. Dalo by se říci, že byl postaven na třech „pilířích“. Prvním byl osobní rozhovor, který byl proveden u třech církví, a to Bratrské jednoty baptistů, Církve bratrské a Církve adventistů sedmého dne, kdy jsem komunikovala přímo s lidmi, kteří se stýkají se svými věřícími (pastor). Druhým typem sběru dat byl rozhovor přes mobilní telefon. V tomto případě jsem se snažila dovolat se kompetentním lidem ve vedení církve. Posledním třetím „pilířem“ jsem získávala informace pomocí e-mailové komunikace. Tahle možnost byla využita pouze v krajním případě. Jednalo se o případy, kdy se mi nedařilo nalézt jiný kontakt nebo respondenti

chtěli získat lepší informace a poslat mi je přes e-mail, nebo se mi nedařilo se s nimi telefonicky spojit. Návratnost byla v tomto případě víceméně poloviční, ze 7 církví, kterým jsem se ozvala přes e-mailovou korespondenci, se mi čtyři z nich ozvaly nazpátek. A to Apoštolská církev, Církev československá husitská, Církev římskokatolická a Náboženská společnost Svědkové Jehovovi.

3.4 Analýza dat

Pečlivě jsem u všech dostupných, jak knižních tak i internetových zdrojů, prošla texty, které s tímto tématem Psychosociálního intervenčního týmu ČR, psychosociální intervence nebo krizové intervence úzce souvisí.

Pomocí dotazníkového šetření, které proběhlo u laické veřejnosti, jsem zmapovala informovanost o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Dále jsem zmapovala informovanost o mimořádné události a krizové situaci u laické veřejnosti. Také se mi podařilo získat informaci, zda se někdo z respondentů osobně setkal s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, za jakých okolností a s jakým typem neštěstí jim měl Psychosociální intervenční tým ČR pomoci.

U rozhovorů s představiteli církví jsem analyzovala, jaká je informovanost a spolupráce s Psychosociálním intervenčním týmem ČR.

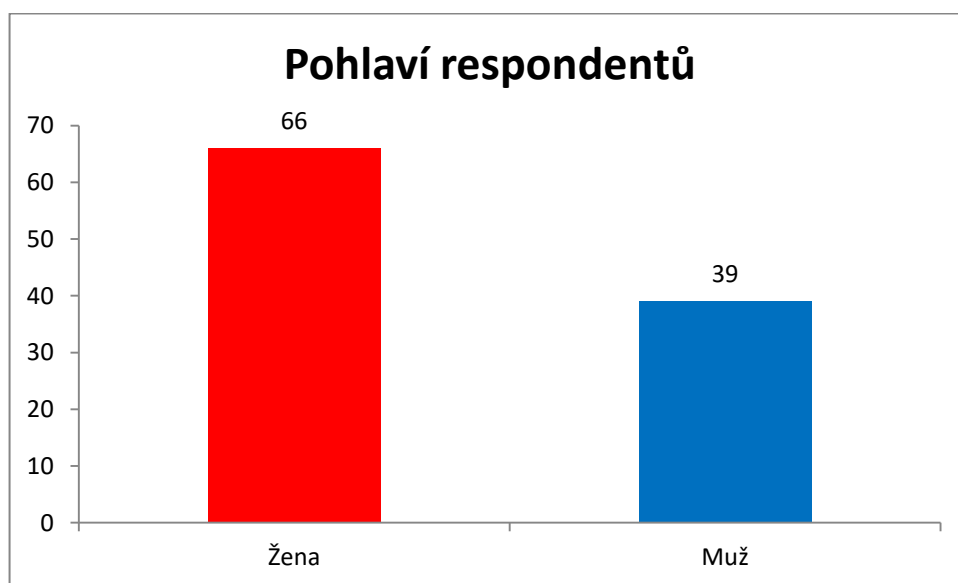
Měla jsem připravené otázky, díky kterým jsem byla schopná zjistit postavení církví k tomuto týmu. Bohužel setkala jsem se v drtivé většině církví, které se mnou komunikovaly, s odmítavou odpovědí hned na první otázku „Setkal(a) jste se v rámci církve s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, nebo slyšela jste o něm?“. S ohledem na nesouhlasné odpovědi jsem byla nucena otázky přizpůsobovat dle potřeby.

Na potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz, byla použita statistická metoda chí kvadrát test, která byla testována v programu SPSS.

4. Výsledky práce

4.1 Výsledky dotazníkového šetření – informovanost veřejnosti

4.1.1 Otázka č. 1 Pohlaví respondentů

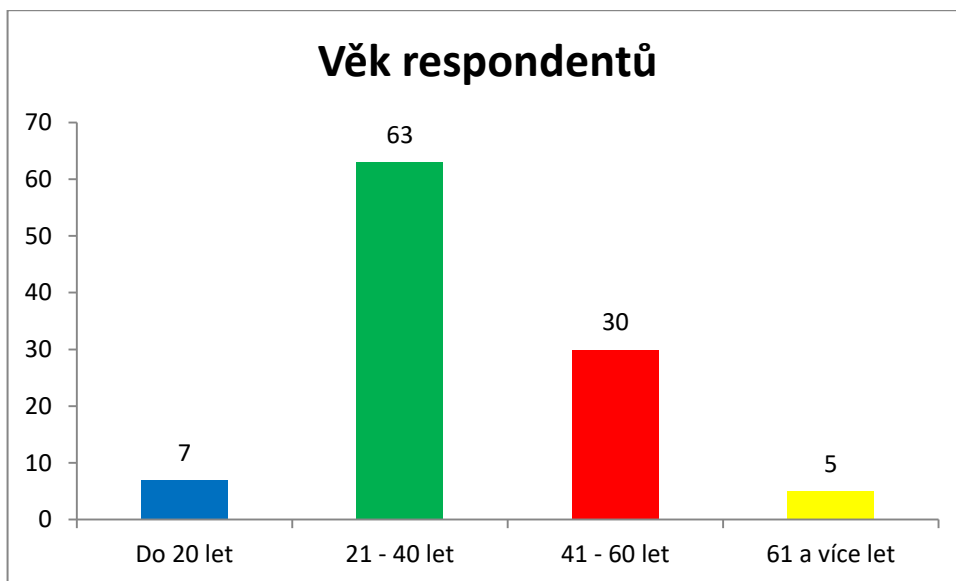

Obr. 3: Pohlaví respondentů

První otázka se týkala pohlaví všech 105 respondentů. Celkem mi zodpovědělo dotazník 66 žen, z toho 4 ženy byly do 20 let. Dále nepočetnější skupinou byla ve věku 21 až 40 let, tam mi odpovědělo 38 žen. Ve věku 41 až 60 let mi dotazník zodpovědělo 22 žen a 2 ženy byly starší 61 let.

Mužů tedy tento dotazník zodpovědělo 39. 3 muži byli ve věku do 20 let, 25 mužů ve věku od 21 do 40 let. Potom 8 mužů ve věku od 41 let do 60 let. Poslední 3 muži byli starší 61 let věku.

4.1.2 Otázka č. 2 Věk respondentů

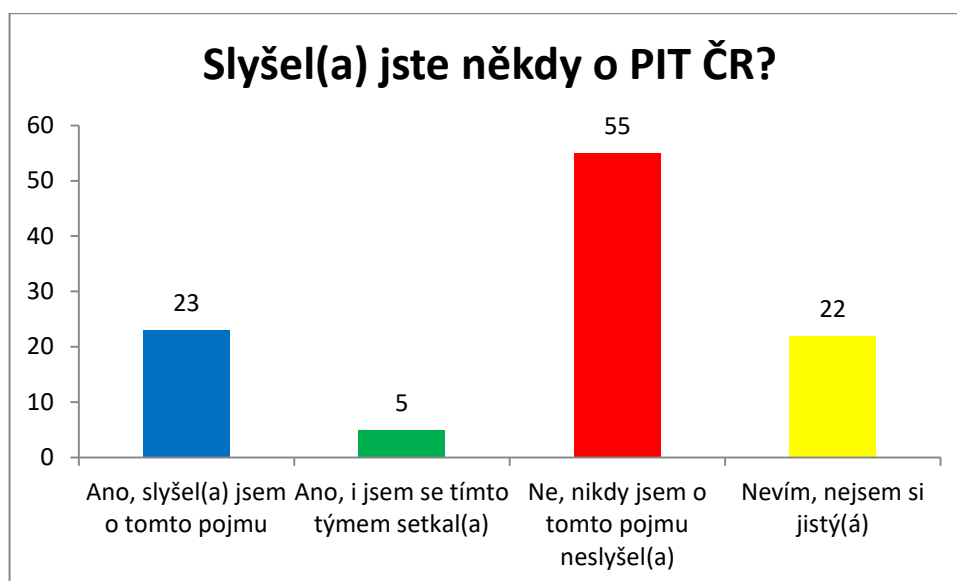
Obr. 4: Věk respondentů

Tato otázka v dotazníku byla zaměřena na věk respondentů. V grafu (obr. 4) je znázorněno, která věková skupina odpovídala na dotazník nejčastěji.

Znamená to tedy, že ze 105 respondentů, kteří vyplnili dotazník v elektronické či papírové podobě, bylo 7 z věkové kategorie do 20 let, kde zodpověděli dotazník 7 respondentů. Ve věkové kategorii 21–40 let bylo rozhodně nejvíce odpovídajících. Z 105 respondentů jich bylo 63. Ve věku 41–60 let mi dotazník vyplnilo 30 osob a ve věku 61 a více bylo pouze 5 respondentů.

Dále pokud budeme brát pohlaví v jednotlivých věkových skupinách, můžu říci, že v první věkové skupině (tedy do 20 let) byli 4 ženy a 3 muži. Ve druhé věkové skupině 21–40 let, bylo 38 respondentů ženského pohlaví a 25 respondentů mužského pohlaví. Celkem 30 respondentů bylo ve věku 41–60 let, z toho bylo 8 mužů a 22 žen. V poslední věkové skupině (61 a více) dotazník vyplnilo pouze 5 osob a 2 byly ženy a 3 muži.

4.1.3 Otázka č. 3 Slyšeli jste někdy o Psychosociálním intervenčním týmu ČR

Obr. 5: *Slyšel(a) jste někdy o pojmu PIT ČR?*

Tato otázka, která vedla ke zjištění zda respondenti někdy slyšeli o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Respondenti mohli vybírat ze čtyř odpovědí. Na grafu výše (Obr. 5) je vidět, že drtivá většina všech respondentů se nikdy s tímto týmem nesetkali, neslyšeli nebo si nejsou jisti zda o tomto týmu někdy zaslechli.

Pro zajímavost jsem odpovědi rozdělila dle pohlaví. Na tuto otázku odpovědělo, jak jsme již zjistili v otázce č. 1, 66 žen a 39 mužů.

Na první odpověď „Ano, slyšel(a) jsem o tomto pojmu“ odpovědělo 23 respondentů. Tuto odpověď si převážně vybíraly ženy, a to 18 z 23 osob. Muži si tedy tuto odpověď vybrali pouze v 5 případech. Z 23 respondentů bylo 19 ve věku 21–40 let, zbylé 4 respondenty můžeme zařadit do kategorie 41–60 let.

Druhou odpověď si ze 105 všech respondentů vybralo 5 osob. Z 5 osob byly 3 ženy a 2 muži. 3 osoby byly ve věku 41–60 let, 1 osoba byla z věkové kategorie 21–40 let a jeden muž byl starší 61 let.

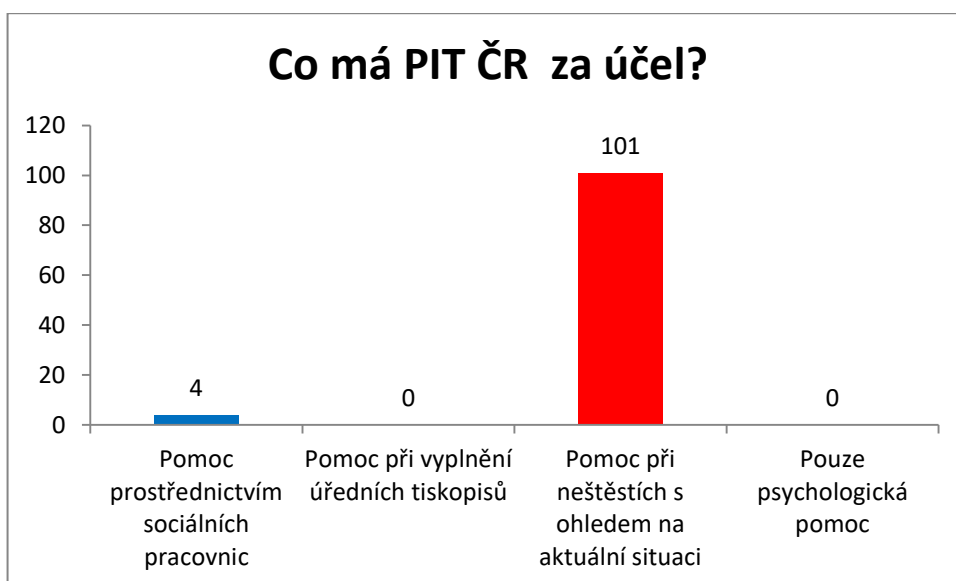
Třetí odpověď, která má nejpočetnější zastoupení, téměř polovina všech respondentů na otázku „Slyšel(a) jste někdy o pojmu Psychosociální intervenční tým“, odpověděla

„Ne, nikdy jsem o tomto pojmu neslyšel(a)“. Toto je velice nešťastné zjištění. Je tedy dle dotazníku zřejmé, že 55 respondentů o tomto pojmu neslyšelo a nikdy se s ním ani jinak nesetkali (například nečetli o něm v novinách). Na této odpovědi se shodlo 25 mužů 30 žen. Věk, který nejčasteji vybral tuto odpověď je 21 – 40 let, a to 29 krát. 5 respondentů bylo do 20 let, 18 respondentů ve věku 41–60 let a 3 respondenti starší 61 let.

Čtvrtá odpověď „Nevím, nejsem si jistý(á)“, byla myšlena pro ty z respondentů, kteří si nejsou zcela jisti, jestli o tom někdy a někde slyšeli nebo četli. Je tedy pravděpodobné, že tento pojem někdy zaslechli nebo o něm někde četli, ale v tu chvíli nepřikládali tomu zcela takovou váhu, jakou by si zasloužil. Tuto odpověď si vybralo 22 respondentů, 15 žen a 7 mužů. Dle věku byli 2 respondenti ve věku do 20 let, 13 respondentů staří 21–40 let, 6 respondentů je ve věkové skupině od 41–60 let a 1 respondent byl starší 61 let.

Tato otázka již vede ke zjištění, že polovina respondentů ze 105 osob o Psychosociálním intervenčním týmu ČR nikdy neslyšela a druhá polovina o tomto týmu povědomí má, nebo alespoň je možné, že někdy o tomto pojmu v nějaké situaci něco zaslechli. A přitom, jak rozebírám výše, kde všude Psychosociální intervenční tým ČR zasahoval, spolupracoval nebo nabízel pomoc, by to povědomí lidí mělo být určitě daleko větší.

4.1.4 Otázka č. 4 Co si myslíte, že má PIT ČR za účel?

Obr. 6: Co si myslíte, že má PIT ČR za účel?

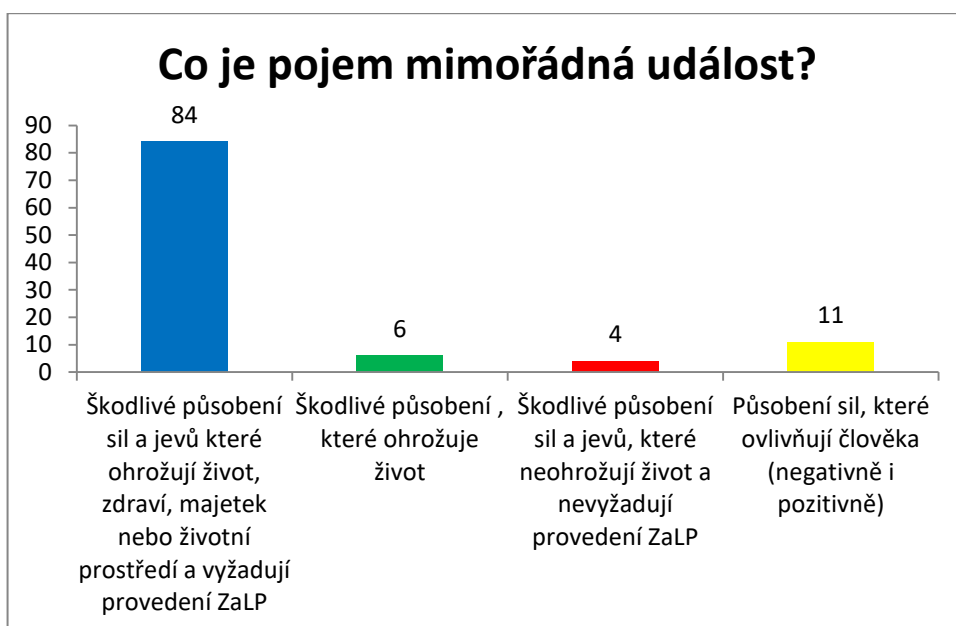
Tato otázka vyšla téměř jednoznačně. V otázce „Co si myslíte, že tento pojem znamená, co má tento tým za účel?“ byly odpovědi od 101 respondentů ze 105 všech respondentů stejné. Pouze 4 respondenti se v této otázce mýlili.

Předpokládám, že ti, kteří o Psychosociálním intervenčním týmu ČR slyšeli, odpovídali takto, protože věděli, což je možné i u druhé skupiny (kteří o PIT ČR nikdy neslyšeli).

Mezi 4 respondenty, kteří si myslí, že PIT ČR pomáhá pouze prostřednictvím sociálních pracovníků, byly 2 ženy a 2 muži. Do věkové kategorie 21–40 let patří 3 ze 4 respondentů a 1 respondent byl věkové skupiny starší 61 let.

Ostatní, to znamená 101 respondentů, odpovědělo na tuto otázku zcela správně, což je příjemné zjištění v reakci na otázku 3.

4.1.5 Otázka č. 5 Co znamená pojem mimořádná událost?

Obr. 7: Co znamená pojem mimořádná událost?

Tato otázka je také na odpovědi velice rozmanitá, a to podotýkám i přesto, že přesně 80 % respondentů odpovědělo na tuto otázku správně.

Je ale znát, že tento pojem respondenty poměrně zaskočil. Usuzuji dle zastoupení všech odpovědí (obr. 7). Je pravděpodobné, že ti, co vybrali jednu z těch méně častých odpovědí. Pojem mimořádná událost mohl v lidech podnítit pocit, že se jedná o to, co pro ně znamená pojem mimořádná událost. Druhá možnost je, že lidé si vážně nejsou jisti, kam mimořádnou událost zařadit, což je z mého pohledu chyba.

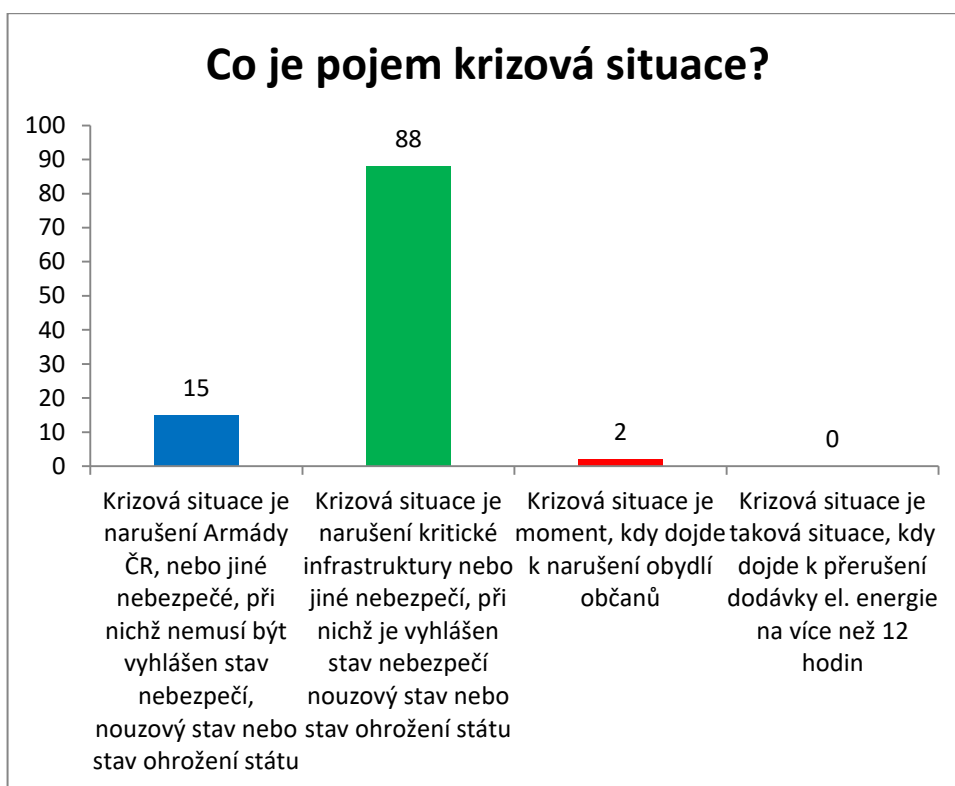
Správnou odpověď, tedy že mimořádná událost znamená škodlivé působení sil a jevů, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují záchranné a likvidační práce, vybrala drtivá většina respondentů. Přesně 80 %, tedy 84 respondentů ze všech 105 respondentů, zvolilo tuto správnou odpověď. Je nečekané, že správných odpovědí je takové množství. Správně si tedy vybralo 84 respondentů, z toho bylo 54 žen a 30 mužů. Tuto odpověď si vybralo 6 osob do 20 let, 48 osob ve věku od 21–40 let, 26 osob ve věku 41–60 let a 4 osoby starší 61 let.

Ve druhé odpovědi ze čtyř možných bylo stejné množství žen i mužů. Věková kategorie se však lišila. Ze 6 respondentů, kteří si vybrali tuto možnost byli 4 ve věku 21–40 let, 1 ve věku 41–60 let a 1 respondent starší 61 let.

Třetí možnost, jak na tuto otázku odpovědět, byla možnost „Škodlivé působení sil jevů, které neohrožují život a nevyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“. Tato odpověď je velice podobná té první (správné) odpovědi, s tím rozdílem, že v této možnosti se víceméně vše popírá. Dle grafu je ale vidět, že i tuto možnost si respondenti vybírali a to ve 4 případech. Tuto možnost si vybraly pouze ženy, tedy všechny 4 odpovědi byly od žen, muži tuto odpověď v žádném z případů nezaškrtili.

Poslední odpověď na otázku o mimořádné události je možnost „Působení sil, které ovlivňují člověka (negativně i pozitivně)“. Na této odpovědi se shodlo 11 respondentů, kteří tuto odpověď vyhodnotily jako správnou. V zastoupení pohlaví si tuto odpověď pro změnu vybírali častěji muži než ženy. V tomto případě 6 mužů a 5 žen tuto odpověď vyhodnotili jako správnou možnost a označili ji. Věková struktura byla u 1 respondenta do 20 let, 9 z 11 z nich bylo ve věku 21–40 let a 1 respondent byl ve věku mezi 41 až 60 lety.

4.1.6 Otázka č. 6 Co je pojem krizová situace?

Obr. 8: Co je pojem krizová situace?

Tato otázka měla zjistit povědomí lidí o pojmu krizová situace. Respondenti měli možnost vybírat ze čtyř odpovědí. Jak je ale vidět přesvědčivě na grafu (obr. 8), vybírali pouze ze tří odpovědí. Odpověď „Krizová situace je taková situace, kdy dojde k přerušení dodávky elektrické energie na více než 12 hodin“ nezaškrtl žádný z respondentů.

První odpověď, tedy „Krizová situace je narušení struktury Armády ČR, nebo jiné nebezpečí, při nichž nemusí být vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu“, vybralo 15 dotázaných. Jedná se o 10 žen a 5 mužů, které tuto odpověď vyhodnotily jako správnou. Jen 1 respondent byl mladší 20 let, 12 z 15 respondentů, kteří si vybrali tuto možnost, patří do věkové kategorie 21–40 let a 1 do věkové skupiny 41–60 let.

Druhá odpověď, kterou respondenti vybírali, je také správná odpověď na otázku „Co znamená pojem krizová situace?“. V tomto případě se trochu překvapivě shodlo 88 respondentů ze všech 105 dotázaných. 55 žen a 33 mužů si tuto možnost vybrali jako správnou.

Poslední možnost, kterou si respondenti vybrali byla třetí možnost. Jen 2 ze všech 105 respondentů se rozhodli pro tuto možnost. Byl to 1 muž a jedna žena.

Poslední odpověď žádný z odpovídajících nevybral.

4.1.7 Otázka č. 7

Tato otázka v dotazníku byla klíčová. Toto totiž byla otázka, která rozdělovala respondenti na dvě skupiny, a to na ty, kteří se s Psychosociálním intervenčním týmem ČR setkali osobně, a ty, kteří se s ním osobně nesetkali. Dalším důvodem, proč byla klíčová, je fakt, že po téhle otázce jsou na řadě pouze otázky přímo mířené na Psychosociální intervenční tým ČR.

Jen jedna osoba ze všech 105 respondentů se s tímto týmem setkala osobně. Ostatních 104 respondentů se s psychosociálním intervenčním týmem osobně nesetkali.

Jen 1 muž starší 61 let si v této otázce vybral kladnou odpověď, tedy že se s tímto týmem setkal osobně.

4.1.8 Další otázky

Dalších otázek bylo stejně jako těch předchozích, tedy 7 otázek. Jelikož předchozí otázka objasnila, že se pouze jeden z mých respondentů osobně setkal s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, byl jediný, kdo odpovídal na ostatních 7 otázkách.

- Otázka č. 8 – Při jaké mimořádné události nebo krizové situaci jste se tímto Psychosociálním intervenčním týmem ČR setkal(a)?
 - Jak je možno vidět v příloze 1, v této otázce jsou 4 možnosti odpovědi. Můj respondent si vybral 3 možnost, to znamená, že Psychosociální intervenční tým ČR využil z důvodu silného větru. Jinak řečeno postihlo ho nějaké neštěstí, které zapříčinil silný vítr.
- Otázka č. 9 – Byl Vám tento tým doporučen (kým)?
 - V této otázce si respondent vybíral znovu ze čtyř možností. Vybral si možnost, kdy Psychosociální intervenční tým mu byl doporučen duchovním.
- Otázka č. 10 – Pomohl Vám Psychosociální intervenční tým ČR ve vaší tísní?
 - Respondent si v této otázce mohl vybírat znovu ze čtyř možností. Bohužel si respondent vybral možnost „NE“. Znamená to tedy, že Psychosociální intervenční tým ČR tomuto respondentovi dostatečně nepomohl.
- Otázka č. 11 – Využil(a) byste Psychosociální intervenční tým ČR znovu?
 - V otázce, zda byste tento tým využil znovu, respondent znovu odpověděl záporně „NE“.
- Otázka č. 12 – Doporučil(a) byste Psychosociální a intervenční tým ČR svým známým (přátelům)?
 - Respondent znovu odpověděl záporně „NE“. Takže by PIT ČR svým známým a přátelům s největší pravděpodobností nedoporučil.

- Otázka č. 13 – V jakém rozsahu jste byl(a) spokojen(a) s Psychosociálním a intervenčním týmem ČR?
 - V této otázce, jsem se ptala, zda a v jakém rozsahu byl respondent spokojen s Psychosociálním intervenčním týmem ČR. Znovu, jako už v předchozích třech otázkách, se objevila negativní odpověď. Respondent si vybral možnost „Ne, očekával jsem něco jiného“. Dle jeho celkových odpovědí od otázky 7 je zcela nespokojen s funkcí, náplní a rozsahem služeb, které mu mohly být a byly poskytnuty ze strany Psychosociálního intervenčního týmu ČR.
- Otázka č. 14 – Jakou pomoc jste od Psychosociálního a intervenčního týmu ČR využil(a)?
 - Tato otázka byla dobrovolná a jediný respondent, který se dostal přes vyřazovací otázku č. 7 ji nezodpověděl. Bohužel je to nemilé, jelikož by díky této otázce bylo možné pochopit proč odpovídal tak negativně směrem k Psychosociálnímu intervenčnímu týmu ČR.

4.2 Výsledky informovanosti církví

4.2.1 Souhrn

Ještě před tím, než napíšu u církví, které se mnou komunikovaly, co jsem se u nich v rozhovorech nebo e-mailové korespondenci dozvěděla, uvedu zde celkový souhrn a úspěšnost těchto rozhovorů.

Oslovila jsem všech 21 církví. Nakonec se mnou v jisté míře komunikovalo 18 církví, u kterých jsem si buď telefonicky domluvila schůzku a později se s nimi i sešla, nebo s nimi komunikovala pouze telefonním rozhovorem anebo jsem s nimi komunikovala telefonicky a oni si ode mě vyžádali e-mailové spojení, jelikož otázky, na které jsem se jich ptala, chtěli postoupit někomu, kdo bude kompetentní mi na ně odpovědět.

Ze 3 církví, které se mnou nekomunikovaly, jsem u jedné byla nucena sepsat otázku pouze v e-mailové podobě, jelikož telefonní kontakt na ně se mi nedařilo nalézt. Touto církví byly Křesťanské sbory. U ostatních dvou církví jsem telefonní spojení na ně našla, ale nebyla jsem úspěšná ve spojení. Poté jsem tedy rozeslala těmto třem církvím e-maily s otázkami a prosbou o zodpovězení. Nicméně se odezva z jejich strany neobjevila. Tyto 2 církve, se kterými se mi nepodařilo navázat žádné spojení, jsou: Evangelická církev metodistická, Pravoslavná církev v českých zemích a již zmíněné Křesťanské sbory.

Tab. souhrnu komunikujících a nekomunikujících církví

Církve, které se mi podařilo oslovit	18 církví
Církve, které se mi nepodařilo oslovit	Pouze přes e-mailovou korespondenci 1 církev
	Přes telefonní spojení a e-mailovou korespondenci 2 církve

Zdroj: vlastní výzkum

Z 18 komunikujících církví se mi podařilo osobně se setkat se 3 církvemi, přesněji se třemi zástupci (představiteli) církví. Všechny tři církve mají své části v Českých Budějovicích a já jsem je oslovila a provedla s nimi osobní rozhovory. Jedná se o církve: Bratrská jednota baptistů, Církev adventistů sedmého dne a Církev bratrská.

Dále u dalších 4 církví z 18 komunikujících jsem oslovila telefonicky a byla jsem buď odkázána na příslušnou e-mailovou adresu, na kterou mám otázky směřovat, nebo si ode mě vzali mou e-mailovou adresu s tím, že postoupí mé otázky někomu, kdo by měl být kompetentní mi tyto otázky zodpovědět. Přes e-mailovou korespondenci jsem tedy komunikovala se čtyřmi církvemi, byly to: Apoštolská církev, Církev československá husitská, Církev římskokatolická a Náboženská společnost Svědkové Jehovovi.

U 11 církví z 18, které se mnou komunikovaly, jsem hovořila a dělala rozhovory telefonicky.

Otázky, na které jsem se ptala, se týkaly Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Šlo hlavně o zjištění, zda o tomto týmu v rámci církve slyšeli a znají ho, nebo jestli o něm ode mě slyší poprvé. Dále mě zajímala otázka, pokud ho znají, jestli ho i jako církev pro své věřící využívají a spolupracují s ním. Dalším důležitým faktorem byla otázka jestli ho svým věřícím, pokud je postihlo nějaké neštěstí, doporučují nebo spíše jsou schopni veškerou pomoc, kterou věřící vyžadují, poskytnout v rámci církve. V neposlední řadě mě zajímaly ohlasy lidí na Psychosociální intervenční tým ČR přetlumočené slovy představitele církve.

Po veškerých provedených rozhovorech jsem schopna říci a srovnat, že z celkových 21 církví, které jsou u nás registrované dle zákona č. 3/2002 Sb., znají a využívají spolupráci s Psychosociálním intervenčním týmem ČR pouze 4 církve. To je velice malé množství. Z 18 církví, se kterými se podařila komunikace, 3 představitelé církve o PIT ČR slyšeli poprvé ode mě. Znamená to tedy, že 11 církví, které působí (a jsou registrované dle zákona č. 3/2002 Sb.) na území České republiky, o Psychosociálním intervenčním týmu ČR sice slyšelo, ale jeho pomoc nikdy nevyužily. Dle slov většiny, se kterými jsem mluvila, jsou schopni psychosociální pomoc zabezpečit v rámci církve.

Tab. shrnutí komunikace s církvemi

Osobní rozhovor	3 církve
E-mailová komunikace	4 církve
Telefonní spojení	11 církví
PIT ČR zná a využívá	4 církve
O PIT ČR ví, ale nevyužívá	11 církví
Poprvé o PIT ČR slyšeli ode mě	3 církve

Zdroj: vlastní výzkum

V dalších kapitolách se budu věnovat přímo církvím, které se mnou komunikovaly a od kterých jsem se dozvěděla jejich názory a postoje. Bude se tedy jednat pouze o 18 církví.

Tab. rozdělení informovanosti

Jak spolupracují s PIT ČR	Počet církví
Představitel církve byl přímým svědkem	1
Církev využívá PIT ČR, představitel se ale osobně nesetkal	3
Církve nevyužívají PIT ČR	14
Církve celkem	18

Zdroj: vlastní výzkum

Tato tabulka je souhrn informovanosti církví o PIT ČR a je důležitá pro další zpracování. Dle tabulky je zřejmé, že pouze jediný z představitelů se v rámci své církve seznámil osobně s prací, kterou Psychosociální intervenční tým ČR odvádí. Další tři církve (dle názoru jednoho z představitelů) PIT ČR využívají. Zbýlých 14 církví jsem zařadila jako nevyužívající, i přesto že se pod tímto číslem ukrývají zástupci (představitelé) církví, kteří slyšeli o tomto týmu až ode mě, ale i ti představitelé církví, kteří slyšeli o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, ale jejich církve jej nevyužívá.

4.2.2 Apoštolská církev

U této církve jsem využila e-mailovou korespondenci s příslušným pastorem českobudějovické části Apoštolské církve. Nedařilo se mi totiž dovolat. Probíhalo to tak, že jsem zavolala jinému pastrovi této církve a ten mě odkázal na pastora, kterému jsem později byla nucena napsat e-mail.

Využila jsem otázky, zda zná a někdy se osobně setkal s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, samozřejmě v rámci své církve. Bylo mi odepsáno, že jejich sbor v tomto ohledu s týmem nespolupracuje a nevyužívá ho.

Zároveň bylo doplněno, pokud lidé (věřící) potřebují v tomto směru určitou pomoc, vždy se je snaží směřovat ke křesťanským psychologům.

4.2.3 Bratrská jednota baptistů

Bratrská jednota baptistů je jedna ze tří církví, se kterými jsem se sešla (s představiteli) osobně. Celé to probíhalo následovně. Na internetu jsem vyhledala číslo na českobudějovickou část této církve a našla jsem přímo duchovního (pastor), který komunikuje s lidmi a zavolala mu. Domluvili jsme si schůzku a osobně jsme se sešli abych mu mohla položit pár otázek týkajících se jeho církve a spolupráce s Psychosociálním intervenčním týmem ČR.

První otázka, jestli se v rámci církve někdy setkal s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, se setkala s překvapením. O tomto týmu totiž poprvé slyšel ode. To znamená, že tedy v rámci českobudějovické části Bratrské jednoty baptistů tento tým nikdy nevyužil a nikdy se s ním ani nesešel.

Je tedy jisté, že ani v osobním životě nikdy na Psychosociální intervenční tým nenarazil. Bylo tedy bezpředmětné se dále ptát na PIT ČR, protože dříve o něm nikdy neslyšel.

Ptala jsem se tedy dále, pokud jejich věřící postihne neštěstí (v jakémkoliv rozsahu), jsou jako církve schopni jim dát komplexní pomoc tak, jak by to měl poskytnout Psychosociální intervenční tým ČR. V rámci církve a části českobudějovické jsou dle slov představitelů schopni se o své věřící postarat v rozsahu, který poskytuje Psychosociální intervenční tým ČR.

4.2.4 Církev adventistů sedmého dne

Zde se začátek setkání podobal setkání u Bratrské jednoty baptistů. Domluvila jsem si schůzku s představitelem církve po mobilním telefonu a sešla jsem se s ním osobně, také se jednalo o českobudějovickou část této církve a o duchovního (farář), který se přímo stýká s lidmi.

Při první otázce, kterou jsem mu položila, a to jestli se setkal s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, odpověděl kladně. Setkal se s tímto týmem osobně a jako církev ho stoprocentně využívají. Jelikož spolupracují s humanitární organizací ADRA, která spolupracuje s PIT ČR.

V praxi ho například využili při povodních a jiných mimořádných událostech. Spojují se s ním i v běžném životě, protože v Psychosociálním intervenčním týmu ČR jsou zapojeni i odborníci ze širokého spektra profesí. Většinou se jedná, pokud potřebují odborníka z oblasti psychologie.

Představitel Církve adventistů sedmého dne se zatím za svoji praxi neseťkal s negativní odezvou na PIT ČR. Jedná se tedy o kladné ohlasy lidí, kteří ho využili. Lidé (věřící), se kterými se tedy setkal, byli s pomocí (psychosociální) od Psychosociálního intervenčního týmu ČR spokojeni.

4.2.5 Církev bratrská

Církev bratrská je poslední ze tří církví, se kterými jsem jednala osobně. V tomto případě se také jednalo o duchovního komunikujícího přímo s věřícími. Spojila jsem se farářem z českobudějovické části této církve.

Cesta k osobnímu rozhovoru byla téměř stejná jako u předchozích dvou případů. Jednalo se o telefonní domluvu schůzky. Předběžně jsem oznámila, čeho se mé otázky budou týkat, po telefonu. Poté jsme se sešli osobně a udělali jsme rozhovor, který započal stejně jako v předchozích dvou případech, a to tedy, jestli je seznámen nebo někdy slyšel o Psychosociálním intervenčním týmu ČR.

Na tuto otázku mi bylo odpovězeno, že ano, slyšel, ale osobně (v rámci církve) se s ním nikdy nesetkal a dále ani neví, že by jeho církev jako taková s Psychosociálním intervenčním týmem ČR spolupracovala.

Z toho vyplývá i odpověď na další z otázek. Nikdy v rámci církve nevyužíval tento tým, a tudíž ho nemůže ani svým věřícím doporučit.

Ani v osobním životě se s ním nikdy nesetkal a ani ho nikdy nepotřeboval.

Dále jsem zjistila, že veškerou pomoc, kterou by jejich věřící potřebovali, jsou schopni zabezpečit v rámci své církve, a že tedy není důvod ke spolupráci s Psychosociálním intervenčním týmem ČR.

4.2.6 *Církev československá husitská*

Tato církev je jedna z těch, které se mnou spíše komunikovaly přes e-mailovou korespondenci. Při telefonním rozhovoru jsem byla požádána, abych jim poslala e-mail s otázkami, které chci zodpovědět. Po telefonu nebylo možné plný rozhovor uskutečnit, jelikož volaný nebyl k těmto odpovědím kompetentní, a bylo mi navrženo jiné řešení. Odeslala jsem tedy e-mail s otázkami, které se týkají spolupráce církve s Psychosociálním intervenčním týmem ČR. Na tyto otázky mi odpověděla přímo ředitelka Husitské diakonie prostřednictvím sekretariátu patriarchy.

V tomto případě o Psychosociálním intervenčním týmu ČR v rámci církve slyšeli, ale nemají více informací. Je tedy nadmíru jasné, že tato církev PIT ČR nevyužívá a ani se s ním nikde neseťkali.

To se potvrzuje v otázce, jestli ho využívají. Je mi sděleno, že ho opravdu nevyužívají a vlastně ani nepotřebují. V jejich řadách duchovních jsou totiž proškolené osoby, které tuto funkci jsou schopni zastávat a zastávají. A v případě potřeby se na ně i obrazejí.

K otázce, jaká je spokojenost jejich věřících, kteří využili Psychosociální intervenční tým ČR, tedy není v jejich kompetenci, jelikož s tímto týmem žádnou spolupráci nevyužívají. Vychází z toho proto, že věřící této církve se zřejmě vesměs s tímto týmem neseťkali.

4.2.7 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů

Tato církev je jedna ze dvou církví, kde náš rozhovor lehce brzdila jazyková bariéra. Poprvé když jsem volala, mluvila jsem s cizinkou se špatnou češtinou. Oznámila mi tedy ať se ozvu jindy. Později když jsem volala znovu, mě spojili s člověkem, který mluvil češtinou, ale s přízvukem. Po telefonu jsem vysvětlila, že bude položeno pár otázek, které potřebuji zodpovědět. Telefonovala jsem přímo se zástupcem České a Slovenské misie v Praze.

Ještě než jsem začala se ptát, vysvětlila jsem, co Psychosociální intervenční tým ČR má za úkol. Kdy se jeho pomoc vyplatí. V jakých situacích ho lze využít a jakou komplexní pomoc tento tým zajišťuje.

Na první otázku, jestli o něm slyšela nebo ho zná nějak více, jsem dostala odpověď, že o něm sice slyšela, ale nijak více o něm neví. Informace, které jsem i o Psychosociálním intervenčním týmu ČR poskytla, byly přínosné a pro ni nové.

Nikdy se ani s tímto týmem, s ohledem na církev, nesetkala. Víceméně jsem zjistila, že i tato církev je spíše v tomto tématu samostatná a o své věřící v neštěstí se starají sami. Bylo mi vysvětleno, že o takovouto humanitární pomoc jsou schopni se postarat v rámci církve a nebylo zatím nikdy třeba využití Psychosociálního intervenčního týmu ČR a ani se to do budoucna zatím neplánuje.

4.2.8 Církev řeckokatolická

S touto církví jsem se také zkontaktovala přes telefon. Jednalo se tedy o rozhovor vedený přes telefonní hovor. Představitel této církve, se kterým jsem hovořila, mi na první otázku sdělil, že slyšel o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Patří tedy mezi oněch 11 církví, se kterými jsem se spojila pomocí telefonního hovoru. Přesněji jsem se spojila se sekretářkou, která mi odpovídala na otázky.

O tomto týmu tedy představitel církve někdy slyšel, ale dle jeho názoru by nějakou pomoc řešil hlavně vírou.

V tomto momentě jsem začala vysvětlovat, co tedy Psychosociální intervenční tým má za úkol, co všechno je schopen zabezpečit, jakou komplexní pomoc je připraven využít. Dále jsem nastínila, jaké všechny profese se v PIT ČR angažují a tím pádem v jakých druzích neštěstí jsou schopni spolupracovat.

Po tomto krátkém výkladu se názor představitele trochu změnil a uznal, že nejspíš například v právním ohledu by asi bylo na místě je při nějakém neštěstí využít a spolupracovat s nimi. Dále bylo dáno za pravdu, že asi úplně vše nejsou schopni jako církev pokrýt tak, jak by to měl zvládnout tento tým. Bylo by tedy nejspíš žádoucí ho využívat v určitém charakteru spolupráce.

4.2.9 Církev římskokatolická

U této církve, když jsem poprvé zavolala a chtěla se ptát na otázky, bylo mi na ně odpovězeno, že o Psychosociálním intervenčním týmu ČR sice slyšeli, ale nikdy sami osobně nevyužívali. Navíc od respondenta zazněla informace, že více není schopen mi poradit a bylo by třeba oslovit někoho jiného. Navrhla jsem tedy e-mailovou korespondenci s tím, že mě odkázal, na který e-mail na jejich stránkách mám napsat. Nakonec tedy zde probíhala e-mailová korespondence. Navíc podotýkám, že zde se jedná o českobudějovickou část této církve. Přes e-mailovou korespondenci jsem hovořila s tiskovým mluvčím.

Na otázku, zda tento tým znají, mi bylo přes e-mailovou korespondenci odpovězeno, že ano, o práci tohoto týmu mají povědomí. Navíc s ním spolupracují.

Totíž diecézní charita České Budějovice jako jejich útvar s Psychosociálním intervenčním týmem ČR spolupracuje. Jelikož vedoucí Humanitární pomoci a rozvojové spolupráce Diecézní charity je totiž navíc osobně členem PIT ČR, a tudíž prošel jejím výcvikem.

Další zajímavou a důležitou informací bylo o působnosti PANELu. Zkušenosti z výcviku v PIT ČR totiž využívají v působnosti tzv. PANELu, kdy Diecézní charita je součástí tohoto PANELu.

Tento PANEL je využíván hlavně při řešení mimořádných událostí velkého rozsahu nebo řešení krizových situací. Příslušným orgánem krizového řízení je poté nastaveno nasazení sil a prostředků na postiženém území a nouzové přežití obyvatelstva.

Ti, co se účastní PANELu, jsou využíváni k zabezpečování pomoci zasaženému obyvatelstvu. Jedná se například o evakuaci obyvatelstva, při poskytování první pomoci, dobrovolnické pomoci, o zabezpečování potřeb nouzového přežití a všech jeho částí nebo humanitární pomoci. Navíc jsou schopni i přispět psychologickou, psychosociální, sociální nebo duchovní pomoci, popřípadně i dalšími činnostmi samozřejmě se jedná dle potřeby zasažených osob. Navíc se angažuje i v případech, kdy se lidé individuálně obrátí na Charitu z důvodu neštěstí, typu například při úmrtí v rodině, či požáru obydlí atd.

Pokud by se jednalo o otázku, zda ho doporučují svým věřícím, bylo mi odpovězeno, že se hlavně řeší potřeba lidí, kteří se na ně obrátí. V případě potřeby odborné psychologické pomoci se většinou zaměřují a spolupracují se Střediskem pro rodinu a mezilidské vztahy nebo se také obracejí na psychologa Hasičského záchranného sboru kraje.

Pokud jde o otázku na spokojenost lidí, kteří měli možnost setkat se s psychosociální pomocí, povětšinou byla hodnocena velice kladně jak samotnými zasaženými obyvateli, tak v případě povodní, kdy byla psychosociální pomoc nutná, i krizovým štábem Jihočeského kraje.

4.2.10 Českobratrská církev evangelická

Ve spolupráci s touto církví se také jednalo o spolupráci ve formě telefonického rozhovoru. Zde jsem přímo komunikovala s farářem, tedy s duchovním, který se přímo setkává a komunikuje se svými věřícími.

O psychosociálním intervenčním týmu již slyšel, ale ani osobně ani v rámci církve se nesetkal se spoluprácí. Nikdy ho tedy nevyužil a byl toho názoru, že je církev schopná psychosociální intervenci si zajistit sama.

Věřícím totiž pomáhají přes diakonie, které jsou schopny psychosociální pomoc lidem zabezpečit.

Na otázku na názor na Psychosociální intervenční tým ČR rozhodně a přesvědčivě odpověděl, že informovanost o tomto týmu je na velice nízké úrovni a že je to veliká škoda, poněvadž ten tým by mohl pomoci spoustě lidí v neštěstí. Je toho názoru, že povědomí by o PIT ČR mělo být rozhodně větší a je velice nemilé plně nevyužívat potenciál Psychosociálního intervenčního týmu ČR.

Poznámka k této církvi je v tom, že jeden z farářů Českobratrské církve evangelické je členem PIT ČR, dokonce je přímo jejím koordinátorem. Přijde mi tedy nepravděpodobné, že církev, která je takhle úzce zainteresována do Psychosociálního intervenčního týmu ČR, by ho nevyužívala.

4.2.11 Evangelická církev augsburského vyznání v ČR

V tomto případě jsem s církví také komunikovala po telefonu a rozhovor na téma Psychosociálního intervenčního týmu ČR a spolupráce s ním byl také po telefonu. Telefonovala jsem se superintendentem církve.

Zde jsem také na otázku o znalosti PIT ČR získala kladnou odpověď, bohužel jako u většiny církví, se kterými jsem komunikovala, i zde rozhovor na téma PIT ČR skončil.

Snažila jsem se alespoň získat informace, jak tedy v rámci církve řeší problematiku mimořádných událostí a neštěstí jako takových. Případy, kdy je jejich věřící požádají o pomoc, se snaží vyřešit hlavně v rámci církve, a to vlastními metodami.

V jejich řadách duchovních jsou pastoři, kteří jsou studováni v různých odborných zaměřeních a věnují se těmto lidem skrze Evangelickou Diakonii. Jedná se hlavně o sociální pomoc, ale samozřejmě i psychologickou a další.

V rámci církve tedy s Psychosociálním intervenčním týmem nespolupracují a nikterak ho nevyužívají.

4.2.12 Federace židovských obcí v ČR

V tomto případě jsem také volila telefonní komunikaci. Tento rozhovor byl jeden z těch přínosnějších rozhovorů, i přesto, že představitel církve, který byl ze sociálního oddělení, mi sdělil, že jejich církve s Psychosociálním intervenčním týmem nespolupracuje.

Totíž osoba, se kterou jsem hovořila, byla člen krizového centra a za svou praxi v tomto oboru se s PIT ČR setkala, dokonce se zúčastnila několika nácviků a cvičení, které Psychosociální intervenční tým ČR pořádal.

Hlavní problém totiž prý, dle odborného pohledu, podle nízkého povědomí u obyvatelstva o tomto týmu je v tom, že znalost tohoto týmu u obyvatelstva, komunit nebo i vedení obcí a měst je velice nízká a to brzdí její propagaci.

Tato dotazovaná osoba se domnívá, že lidé, kdyby o tomto týmu věděli, by ho i rádi využívali a rozhodně by jim byl ku prospěchu. Chyba ale je, že o něm lidé nevědí a dle názoru o tomto týmu ani nevědí osoby, které by měly tento tým stoprocentně znát.

Jistá možnost je v případě propagace tohoto týmu. Totíž o krizových centrech se původně také nevědělo, ale propagace a kampaň, aby lidé zjistili, co toto centrum dělá a v jakých případech se na něj mohou obrátit, zabrala.

Lidé by dle názoru dotazované osoby Psychosociální intervenční tým ČR určitě využívali a nejspíše i rádi, bohužel informace o tom, že takový tým existuje a co pro obyvatelstvo může udělat a jakým způsobem může být přínosem, prostě neví.

4.2.13 Jednota bratrská

S představitelem této církve jsem také provedla telefonní hovor. V tomto případě jsem se přímo obrátila na tiskovou mluvčí této církve a vyzvěděla od ní možnosti spolupráce s Psychosociálním intervenčním týmem ČR.

Překvapilo ji, poté co jsem vysvětlila, co tento tým má za schopnosti, při jakých událostech je možné ho využít a jaké široké spektrum profesí, tedy odborníků, má ve svých řadách. Souhlasila pak, že tento tým je určitě důležitý v určitých typech neštěstí a je lidem určitě schopen adekvátně a odborně pomoci.

Ovšem církev, kterou zastupuje, s Psychosociálním intervenčním týmem ČR intenzivně nespolupracuje. Bylo mi řečeno, že tato církev funguje víceméně jako rodina, a jsou si teda při takovýchto neblahých událostech schopni i jako rodina pomoci.

Jako církev jsou schopni mimo své věřiví nabízet pomoc i ostatním, ale vše se odehrává jen v rámci církve, s PIT ČR nespolupracují.

4.2.14 Luterská evangelická církev a. v. v ČR

V tomto případě jsem s představitelem církve opět navazovala komunikaci přes telefon. Zde jsem oslovila biskupa církve.

Na otázku, zda se setkal nebo někdy slyšel o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, byla odezva záporná. Tato církev tedy patří mezi 3 církve, kde představitel, se kterým jsem vedla rozhovor a byl v odpovídání na mé otázky kompetentní, o PIT ČR nikdy neslyšel.

Takovouto pomoc, jako zajišťuje PIT ČR, jsou schopni poskytnout v rámci církve, nikoliv PIT ČR, není tedy důvod z pohledu církve s tímto týmem nikterak spolupracovat.

I přesto, když jsem vyjmenovala, co všechno je Psychosociální intervenční tým ČR schopen zabezpečit, zůstala i nadále odpověď stejná, a to, že jsou schopni se o své věřící komplexně postarat bez spolupráce s tímto týmem. Zatím neměli důvod se na nějaký takovýto tým obrátit a byli schopni nastalou situaci vždy vyřešit v rámci své církve.

4.2.15 Náboženská společnost českých unitářů

Zde jsem se také s představitelem církve spojila přes telefonní komunikaci, kdy jsem se spojila se sekretariátem.

Ústy představitele církve mi bylo řečeno, že církev jako taková se s Psychosociálním intervenčním týmem ČR nikdy nesečkala. Sice o tomto týmu slyšeli, ale tato náboženská společnost nikdy psychosociální pomoc od PIT ČR nevyužila.

Když se stane nějaké neštěstí nebo mimořádná událost, jsou schopni zabezpečit tuto pomoc sami. Zatím se tedy neměli šanci setkat s nějakou vážnější situací. V tom případě by nejspíš pomoc od Psychosociálního intervenčního týmu ČR využili.

Zřejmě se ani tak hluboce jako církev (náboženská společnost) neangažují.

4.2.16 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi

Tato náboženská společnost byla jednou ze tří církví, které mi odepsaly přes e-mailovou korespondenci, kdy se mnou komunikoval člověk z oddělení pro styk s veřejností. V e-mailu jsem byla odkázána na článek na jejich internetových stránkách.

Dle tohoto článku jsem pochopila, že s Psychosociálním intervenčním týmem ČR nespolupracují a že pomoc věřícím zasaženým neštěstím či druhem mimořádné události obstarávají pouze v rámci církve.

Po katastrofě se křesťanští starší ze sborů snaží zkontaktovat se všemi, kteří do těchto sborů patří (jedná se o zasaženou oblast). Jejich cílem je zjistit, zda jsou v bezpečí nebo jakou pomoc potřebují.

Pokud tyto sbory nejsou schopny vškerou pomoc zajistit, vše potřebné by měl již zajistit vedoucí sbor svědků Jehovových. Místní pobočka pak jmenuje výbory pro poskytování humanitární pomoci. Svědkové odjinud pak pomáhají buď tím, že věnují svůj čas, anebo prostředky (peníze).

Peníze na prostředky humanitární pomoci na pomoc obětem neštěstí nebo mimořádných událostí jsou čerpány převážně z darů, které jsou zasílány do poboček svědků Jehovových.

4.2.17 Novoapoštolská církev v ČR

Tato církev je druhá ze dvou církví, kde byla lehká jazyková bariéra. Totiž kontakt na tuto církev je pouze na Čechy špatně hovořící česky. Telefonovala jsem se sekretariátem. Nakonec i zde jsem zjistila informace, které jsem potřebovala.

Novoapoštolská církev v ČR je spíše malá církev a specializují se spíše na péči o duši.

Oficiálně nespolupracují s žádnou organizací typu Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Zatím vše, co zajišťovali pro své věřící ohledně neštěstí, byli schopni zajistit v rámci církve.

Před mým telefonátem a mými otázkami nikdy neslyšeli o PIT ČR, a tudíž, jak jsem již psala, ho nevyžívají a v brzké době to ani neplánují.

4.2.18 Slezská církev evangelická augsburského vyznání

Tuto církev jsem také oslovila skrze telefonní komunikaci. Mluvila jsem s představitelem církve, přesněji tajemníkem této církve, který v Psychosociálním intervenčním týmu ČR působil.

V tomto případě se tedy objevila kladná odpověď na otázku, zda zná nebo se setkal s PIT ČR. Spolupráci s PIT ČR považuje za velmi zásadní věc. V rámci církve stoprocentně spolupracuje. Domnívá se, že to, co je schopen ve své odbornosti Psychosociální intervenční tým ČR, nejsou schopny zajistit v celém rozsahu žádné církve.

Spolupráce podle něj mezi církvemi a Psychosociálním intervenčním týmem je nutnost.

4.2.19 Starokatolická církev v ČR

Poslední z církví, od kterých jsem zjišťovala informace, a také poslední, která i komunikovala, byla Starokatolická církev v ČR. V tomto případě se jedná i o jednu ze 4 církví, které Psychosociální intervenční tým využívají. Zde se mi podařilo telefonovat se sekretariátem biskupského ordinariátu.

Tedy na otázku, zda ho zná, byla jasná odpověď, že ano. Také hned dodal, že i PIT ČR využívají, a tudíž s ním spolupracují na vysoké úrovni. Informace, že jeden z duchovních této církve se i angažuje v Psychosociálním intervenčním týmu ČR, byla vysvětlením, že mají tak kladný postoj k tomuto týmu.

Svým věřícím ho sice při neštěstích vyloženě nedoporučují, ale jistá spolupráce skrze církve probíhá.

Jejich zkušenosti s ohledem na ohlas věřících byly vesměs velice dobré. Dotázaný se nikdy nesetkal s negativní odezvou od lidí zasažených neštěstím, kterým Psychosociální intervenční tým ČR nějakým způsobem pomohl.

Určitě i nadále vidí ve spolupráci s Psychosociálním intervenčním týmem ČR budoucnost.

5 Diskuze

Cílem a smyslem této diplomové práce bylo srovnat poznatky o Psychosociálním intervenčním týmu ČR z odborné literatury s výsledky, ke kterým jsem se dostala skrze výzkum. Dále bylo zamýšleno zmapovat, jaké je povědomí u veřejnosti o tomto týmu, o jeho funkci, záměru, zaměření a v neposlední řadě o jeho pestrosti v zaměření odbornosti. Neméně důležité bylo i zmapovat, zda a v jakém rozsahu jsou církve seznámeny s Psychosociálním intervenčním týmem ČR. Zjistit, zda o něm vůbec slyšely a jestli s ním spolupracují, či nespolečně. Dalším cílem práce bylo seznámit se s dostupnou literaturou a zanalyzovat ji s ohledem na téma psychosociální intervence, krizové intervence či Psychosociálního intervenčního týmu ČR jako takového.

Výzkumná část této práce je založena na dvou výzkumných souborech. Prvním souborem jsou laici, tedy veřejnost. Zjišťovala jsem pomocí otázek informovanosti o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, který má za cíl pomáhat lidem v neštěstí. Musím konstatovat, že i přesto, že téměř všichni dotázaní odpověděli správně při dotazu na účel tohoto týmu, jejich povědomí o tomto týmu není nijak dobrá. Polovina dotázaných nikdy v životě neslyšela o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Necelých dvacet jedna procent respondentů si není jisto, zda o tomto týmu slyšeli, můžeme tedy uvažovat nad tím, že někdy o PIT ČR zaslechli, ale nedávali tomu důležitost. A to zdůrazňuji, že jsem ve svém výzkumném souboru měla osoby z oblastí, které byly několikrát zasaženy povodněmi, a vím, že mi odpovídala osoba, které dům zničil požár. A troufám si říci, že se v tomto výzkumném souboru objevily i osoby, které tragicky přišly o někoho blízkého, a i přesto pouze jeden z dotazovaných se s psychosociálním týmem osobně setkal. Toto zjištění je i pro mě velkým zklamáním. Sama jsem se domnívala, že více respondentů se s tímto týmem setkalo osobně. Očekávala bych, že se s ním alespoň o povodních, které se v České republice stále opakují, setkalo více lidí osobně anebo byli jejich prací nějakým způsobem dotčeni. Je ovšem možné, že kdyby se dotazy obraceli například přímo na osoby, které byly v roce 2008 ve Studénce (Psychosociální intervenční tým ČR, b), kde se stalo vlakové neštěstí, bude více lidí, kteří se s PIT ČR setkali osobně. Ovšem takovéto šetření by nemělo žádnou výpovědní hodnotu, výsledky by pak byli zkreslené.

Pouze jedna osoba, jeden respondent se dostal přes vyřazovací otázku č. 7 zda se s tímto týmem setkal osobně, jeho odpověď byla kladná. Bohužel jeho ostatní odpovědi na otázky týkající se PIT ČR byly negativního rázu. Tato osoba nebyla spokojena s nabídnutou pomocí ze strany Psychosociálního intervenčního týmu ČR a ani by tento tým dále nikomu nedoporučila. Její odpovědi mě přivádějí na dvě otázky, a to jakou pomoc od Psychosociálního intervenčního týmu ČR potřebovala, a druhá, jestliže má PIT ČR tolik odborníků ve svých řadách a dokáže v tak rozsáhlém spektru lidem pomoci, co bylo v tomto případě špatně. Další čtyři osoby z celkového počtu respondentů (viz otázka č. 3 dotazníkového šetření laické veřejnosti) se s tímto týmem setkaly. Jelikož neodpověděly kladně, že se s tímto týmem setkaly osobně, dá se přepokládat, že se jich činnost Psychosociálního intervenčního týmu ČR úzce dotýkala, ale ne osobního rázu. Domnívám se, že třeba někdo z rodiny nebo z přátel pomoc tohoto týmu využil a z toho důvodu se s ním mohli za určitých podmínek setkat, ba dokonce i vidět, jak tento tým funguje.

Po téměř dokončené diplomové práci a troufám si říci i dobře seznámená s činností Psychosociálního intervenčního týmu ČR si dovoluji konstatovat, že PIT ČR je z mého pohledu velice záslužný a důležitý tým, který ale moc lidí obyvatelstva České republiky nezná. Dle mého názoru je to možné tím, že i záchranné složky mají své psychology a odborníky, kteří lidem podobnou pomoc, ovšem v menším rozsahu, jsou schopni zajistit. (Hoskovcová, 2009; MV-GŘ HZS ČR, 2017; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

V rámci této diplomové práce se domnívám, že by bylo ku prospěchu vytvořit jistou kampaň, či se jinak zasadit o zvýšení povědomí lidí, ale i obcí a komunit, o Psychosociálním intervenčním týmu ČR. Jak již jsem zmiňovala, tento tým je pro lidi prakticky neznámý, a tak by to rozhodně nemělo zůstat. I u církví, tedy u organizací většího rozsahu, jsem se setkala s představiteli ve vedení církve, ale i s pastory a duchovními, kteří neměli ponětí, že tento tým existuje. Poté, co jsem upřesnila, co Psychosociální intervenční tým ČR je schopen díky svým odborným členům zajistit, část z nich by při potřebě v rámci většího neštěstí, které by postihlo jejich věřící, tento tým dle reakcí zjevně rádi uvítali a spolupracovali s ním. S podobnou myšlenkou

rozšíření spolupráce, která se ovšem zabývá schopností sdílet informace, poukazuje na zlepšení informačních a komunikačních systémů těchto týmů Muhren et al. (Muhren et al., 2010)

Další otázky, na které respondenti v dotazníku odpovídali, se týkaly mimořádné události a krizové situace (viz otázka č. 5 a 6 dotazníkového šetření laické veřejnosti). Při odpovědích na pojem mimořádná událost se ale dotazovaní rozcházel. Je pravdou, že velká část mimořádnou událost zodpověděla správně, byli však zde i tací, kteří vybrali jednu ze špatných odpovědí. Jednalo se 21 respondentů z celkových 105. Domnívám se, že tento fakt je způsoben neznalostí pravého významu tohoto pojmu. Myslím tedy, že v těchto případech lidé odpovídali dle toho, co pro ně samé mimořádná událost znamená. Bohužel pro laickou veřejnost tento pojem může znamenat cokoli, ale v odborné terminologii je výklad pro mimořádnou událost pouze jeden. Otázka na krizovou situaci dle mého osobního názoru dopadla lépe, když 88 dotázaných z celkových 105 respondentů vybralo odpověď správnou.

Druhý výzkumný soubor, se kterým jsem pracovala, byly církve, respektive představitelé církví. Snažila jsem se komunikovat s duchovními jednotlivých církví, neboť jsem se opírala o fakt, že duchovní přímo hovoří s věřícími, a měli by tedy být schopni jim poradit, když je postihne neštěstí.

Z 21 církví, které jsem získala z přílohy zákona č. 3/2002 Sb., jsem se zkontaktovala s 18 z nich. S ostatními církvemi se mi nepodařilo telefonicky spojit a na e-mail mi dosud neodpověděly. Pouze ve čtyřech případech Psychosociální intervenční tým ČR představitelé nejen znají, ale byli mi ochotni i sdělit, že s ním i spolupracují. Zdůrazňuji pouze ve čtyřech případech, přitom PIT ČR má ve svých řadách nejenom odborníky z oblastí psychologie, sociologie nebo práva, ale mají i členy, kteří jsou duchovními, a mají tedy možnosti a schopnosti pomoci i po duchovní stránce lidem zasaženým nějakým druhem neštěstí. (Psychosociální intervenční tým ČR, 2012)

Domnívám se, že je správné nabídnout určitou pomoc lidem v neštěstí v rámci církve, ale je církev schopná pomoci svým členům na všech úrovních odbornosti jako právě Psychosociální intervenční tým ČR?

Co se týká dostupných zdrojů o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, jsou víceméně aktuálně dva zdroje, které se tomuto týmu věnují nějak ve větší míře. Jedná se o oficiální stránky PIT ČR a knižní literaturu, která se přímo věnuje problematice neštěstí a Psychosociálního intervenčního týmu ČR. Když budeme chtít znát, co je psychologie, dostupné literatury je celkem dost. U sociologie je tomu podobně. Ale pokud se chceme zabývat psychosociální intervencí, která není synonymem pro psychologii (Baštecká, 2005; Hoskovcová, 2009), je to již složitější. Ani u krizové intervence moc literatury nenajdeme a nějakou novější už téměř vůbec ne. I přesto, že krizová intervence je celkem moderní pojem a s psychosociální intervencí má mnoho společného. Jedná se totiž o spolupráci s člověkem, který se ocitl v krizové situaci. (Vodáčková, 2012) Psychosociální intervence je také zaměřená na člověka a měla by být schopná se zaobírat psychikou člověka i sociální stránkou. (Hoskovcová, 2009) Nabývám dojmu, že tyto pojmy spolu velice úzce souvisí. S trochou nadsázky bych byla schopna říci, že jeden bez druhého nemůže existovat.

S podobným názorem jsem se setkala i při rozhovorech s představiteli církví, jelikož jsem měla možnost hovořit s člověkem, který původně byl v krizovém centru a setkal se i s Psychosociálním intervenčním týmem ČR při různých cvičeních a nácviku tohoto týmu.

S ohledem na dostupnost informací o Psychosociálním intervenčním týmu ČR jsem našla i článek v časopise 112 (Procházka, 2009), ale když jsem ho pročetla, zjistila, jsem, že kromě již získaných informací se tak nic nového člověk nedozví.

Co se tedy týče mých stanovených hypotéz, jsem byla nucena je upravit pro další zpracování, tedy statistické šetření. První hypotézu jsem upravila tak, aby z ní vycházelo, zda je statisticky významná souvislost mezi informovaností o PIT ČR a informovaností o mimořádné události. Výpočet pomocí chí kvadrát testu ukázal mezi proměnnými vztah $p = 0,008$, což při 95 % hladině významnosti ukazuje že neexistuje statisticky významná souvislost mezi informovaností o PIT ČR a mimořádné události. Dle odpovědí na otázku č.3 v dotazníkovém šetření laické veřejnosti, jsem schopna uvést, že informovanost veřejnosti o Psychosociálním intervenčním týmu ČR je opravdu nízká, tudíž není dostatečná s ohledem na vážnost a důležitost odbornosti, které

zaujímá. Sice téměř všichni respondenti odpověděli na účel PIT ČR správně, ale nedomnívám se, že by to respondenti s určitostí věděli. Ovšem pokud se jednalo o to, zda o tomto týmu slyšeli, polovina dotázaných o něm nikdy neslyšela, což je velice alarmující. Navíc většina respondentů vyplňovala dotazník na internetu, je tedy pravděpodobné, že někteří z dotazovaných mohli údaj, co je PIT ČR zač, najít na internetu. Což mohlo lehce zkreslit výsledky, a tím pádem by informovanost o tomto týmu mohla být ještě nižší.

Informovanost představitelů církví o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, kterou jsem měla stanovenou jako druhou hypotézu, bylo třeba operacionalizovat (viz příloha 8.2 statistické šetření). V tomto případě nebylo možné použít statistickou metodu chí kvadrát test, jelikož zastoupení v buňkách bylo v jednom případě menší než 5 a v takovém případě nelze tento test použít. I přesto z výsledků, které jsem shrnula do tabulky lze vyčíst, že necelá 1/5 registrovaných církví na území ČR (3/2002 Sb.), přesněji 4 církve z 21, je s PIT ČR seznámeno, ba co víc, i s ním spolupracují. V 11 případech o Psychosociálním intervenčním týmu ČR sice vědí, ale spolupráci nevyužívají. Pouze ve 3 případech se o PIT ČR a jeho zaměření dozvěděli poprvé ode mě. A pouze od 3 církví nemám o této problematice informace, jelikož se mi nepovedlo je zkontaktovat.

Když se podíváme na rozdělení církví pozorněji, mám na mysli jejich využívání a nevyužívání Psychosociálního intervenčního týmu ČR v rámci mimořádných událostí či neštěstí, uvidíme podobné tendence rozdělení jako u laické veřejnosti (viz Tab. rozdělení informovanosti). Z 18 církví, které můžeme pro tento výzkum použít, je 14 církví, které vůbec PIT ČR nevyužívají, a to se 77,8 % není zanedbatelné. Musím tedy uznat, že některé z těchto církví o Psychosociálním intervenčním týmu již slyšely, ale nevyužívají ho, což je nejenom dle mého názoru, nedostačující. Když porovnáme laickou veřejnost, která se s Psychosociálním intervenčním týmem nesešla a nebo neví, odpovídá to 73,3 % (77 respondentům ze 105), můžeme vidět, že tyto hodnoty jsou podobné.

Podobnost hodnot můžeme najít i v případě, kdy se budeme bavit o tom, zda o PIT ČR respondenti slyšeli (jedná se o laickou veřejnost) a zda církve okrajově využívají

tento tým. U laické veřejnosti se hodnoty pohybují 21,9 % což odpovídá 23 respondentům. Naproti u církví 16,7 %, což představuje 3 církve, které v jistých případech spolupracují s Psychosociálním intervenčním týmem ČR, ale představitel, kterého jsem oslovila, se toho nikdy neúčastnil.

Poslední hodnoty, které můžeme srovnat je 5 respondentů, kteří měli osobně možnost setkat se s prací tohoto týmu, nebo se práce PIT ČR jich samotných úzce dotýkala, a to připadá na 4,8 %. Mezi představiteli církví, jeden sdělil, že byl i svědem práce týmu. Tedy dá se říct, že tato církev aktivně využívá pomoc od Psychosociálního intervenčního týmu ČR.

Domnívám se, že je velká škoda nevyužívat potenciálu Psychosociálního intervenčního týmu ČR jak ze strany laické veřejnosti, tak především ze strany církví samotných. Myslím si, že by mělo být v zájmu všech církví nabídnout svým členům adekvátní pomoc s ohledem na aktuální životní situaci. Troufnu si říci, že mizivé množství církví by bylo schopno zabezpečit pomoc svým členům v neštěstí ve stejném rozsahu, jako je to schopen zajistit tento tým, který má ve svých řadách odborníky v různých odvětvích. Psychosociální intervenční tým ČR je totiž jedna z mála organizací, která má nejen potenciál se vyvíjet, ale hlavně může lidem pomoci v jakékoliv tíživé situaci, ať se jedná o povodně nebo úmrtí v rodině.

6 Závěr

Dle provedeného výzkumu je tedy možné zkonstatovat, že informovanost o Psychosociálním intervenčním týmu je mezi laickou veřejností velice nízká. Podle výsledků mého dotazníku mohou říci, že pouze jeden ze 105 respondentů se s PIT ČR setkal osobně v závislosti na neštěstí, které zažil on sám nebo v rodině.

První stanovenou hypotézu jsem upravila z důvodu statistického zpracování. Sledovala jsem zda má vliv informovanost o pojmu mimořádná událost na informovanost o PIT ČR. Dle výsledků statistického šetření pomocí chí kvadrát testu, kdy při 95 % hladině významnosti se ukázal vztah mezi proměnnými $p = 0,008$. Znamená to tedy, že není statisticky významná souvislost mezi informovaností o PIT ČR a informovaností o pojmu mimořádná událost.

I přes provedené šetření informovanosti o problematice Psychosociálního intervenčního týmu ČR u registrovaných církví dle zákona č. 3/2002 Sb. a laické veřejnosti není možné druhou stanovenou hypotézu vyvrátit či potvrdit. Lze pouze říci, že je určitá možnost podobnosti výsledků jak na straně laické veřejnosti tak na straně představitelů církví.

Využití Psychosociálního intervenčního týmu při mimořádných událostech podle mého šetření zjistila, že potenciál má. Zádrhel využití tohoto týmu spočívá v neznalosti laické veřejnosti, kterou by bylo třeba snížit. Je možné připravit nějakou kampaň za osvětu PIT ČR či provádět konference pro obyvatelstvo, vedení obcí a měst i pro komunity. Psychosociální intervenční tým ČR má ve svých řadách mnohé odborníky a specialisty, kteří zaujímají široké spektrum oborů, které při mimořádných událostech se dají bezpochyby využít.

Spolupráce mezi registrovanými církvemi a Psychosociálním intervenčním týmem by měla být na lepší úrovni. Dle provedených rozhovorů a šetření pouze 1 církev s tímto týmem plně spolupracuje, další 3 církve někdy využily pomoc od PIT ČR. Znamená to tedy, že 4 církve mohou svým členům nabídnout pomoc od Psychosociálního intervenčního týmu. Je žádoucí, hlavně pro širokou laickou veřejnost, aby církve s PIT ČR spolupracovaly více. Dle mého šetření by měla být zainteresovanost obou organizací do problematiky spolupráce větší.

Podobné srovnání zatím nikdo nezjišťoval, tyto výsledky jsou proto jakýmsi prvním oficiálním pohledem do problematiky psychosociální intervence, znalosti a informovanosti laické veřejnosti a informovanosti registrovaných církví.

S ohledem na velmi překvapivé výsledky v informovanosti, jak laické veřejnosti, tak i představitelů církví o Psychosociálním intervenčním týmu ČR, je třeba se tímto tématem více zabírat.

Největší nedostatky vidím v neinformovanosti laické veřejnosti. Tento tým zde v České republice působí již několik let a lidé stále nemají dostatečné povědomí.

Jak mě informovala jedna představitelka církve, o krizových centrech se ze začátku také moc nevědělo, ale plně se využil potenciál kampaně na zvýšení informovanosti a o krizových centrech ví spousta lidí a i jej využívají. Proč tedy, když zde Psychosociální intervenční tým ČR působí více jak 10 let, je stále povědomí a spolupráce s laickou veřejností na velice nízké úrovni?

7 Literatura

1. Aktuálně.cz, 2014. *Římskokatolická církev v ČR*. [online]. In: . [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/rimskokatolicka-cirkev-cr/r~cc3ce5266e5f11e49bec0025900fea04/?redirected=1494366431>
2. Andrásek, Jaromír. *Křesťanské sbory - Historie*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.krestanskesbory.cz/dle/vedit21.php?id=24>
3. Apoštolská církev, ©2014. *Historie*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://apostolskacirkev.cz/o-nas/historie>
4. Apoštolská církev, ©2014. *Věrouka*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://apostolskacirkev.cz/cemu-verime/verouka>
5. Baillie, Dave W. H. *Psychosocial Intervention?*. [online]. In: . British Medical Journal. Vol. 335, s.736 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/20507937?seq=1#page_scan_tab_contents
6. BAŠTECKÁ, Bohumila. *Psychosociální krizová spolupráce*. Praha: Grada, 2013. Psyché. ISBN 978-80-247-4195-6.
7. BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada Publishing, 2005. Psyché [Grada]. ISBN 80-247-0708-X.
8. Bistranin, J. *Zamyšlení nad názvem „Bratrská jednota baptistů*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.bjb.cz/clanky/historie/631-zamysleni-nad-nazvem-bratraska-jednota-baptistu-j-bistranin>
9. Církev adventistů sedmého dne, ©2017. *Historie*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.casd.cz/informace-o-cirkvi/historie/>
10. Církev bratrská. *Historie a současnost Církve bratrské*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://portal.cb.cz/historie-a-soucasnost-cirkve-bratske>
11. Církev československá husitská. ©2007. *Základní informace*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.cesh.cz/view.php?id=338>

12. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů, ©2016. *Historie*. [online]. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.cirkev-jezise-krista.cz/about>
13. COMER, Ronald J., Elizabeth GOULD a Adrian FURNHAM. *Psychology*. Chichester: Wiley, c2013. ISBN 978-1-119-94126-2.
14. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2000, částka 73. Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>. ISSN 1211-1244
15. ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2000, částka 73. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240/zneni-20161018>
16. ČESKO. Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). In: *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 2. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>
17. ČESKO. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2001, částka 127. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>. ISSN 1211-1244
18. Českobratrská církev evangelická. *Českobratrská církev evangelická*. [online]. In: . [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.e-cirkev.cz/rubrika/798-KDO-JSME-Soucasnost-Cirkev-dnes/index.htm>
19. Evangelická církev augsburského vyznání v České republice, ©2017. *Církev*. [online]. In: . [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.ecav.cz/cirkev>
20. Evangelická církev metodistická. *Kdo jsme*. [online]. In: . [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.umc.cz/kdo-jsme>
21. Federace židovských obcí v ČR, ©2010. *Historie*. [online]. In: . [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/judaismus/historie/>
22. Federace židovských obcí v ČR, ©2010. *Poslání*. [online]. In: . [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.fzo.cz/judaismus/poslani/>

23. FEMA, 2016. *Community Emergency Response Teams*. [online]. In: . [cit. 2017-04-2]. Dostupné z: <https://www.fema.gov/community-emergency-response-teams>
24. FOLWARCZNY, Libor a Jiří POKORNÝ. *Evakuace osob*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. SPBI Spektrum [Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství]. ISBN 80-86634-92-2.
25. HOSKOVCOVÁ, Simona. *Psychosociální intervence*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1626-1.
26. International Critical Incident Stress Foundation, ©2017. *CISM – Critical Incident Stress Management* [online]. In: . [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://www.icisf.org/>
27. International Federation Reference Centre for Psychosocial Support, 2009. *Psychosocial interventions*. [online]. In: . [cit. 2017-03-24]. ISBN 978-87-92490 Dostupné z: http://pscentre.org/wp-content/uploads/PSI-Handbook_EN_July10.pdf
28. Islamic Relief USA, ©2017. *IRUSA Disaster Response Team*. [online]. In: . [cit. 2017-04-2]. Dostupné z: <http://irusa.org/disaster-response-team/>
29. Jednota bratrská. *Hodnoty*. [online]. In: . [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.jbcr.cz/index.php/o-nas/hodnoty>
30. Jednota bratrská. *Poslání jednoty bratrské*. [online]. In: . [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.jbcr.cz/index.php/o-nas/poslani>
31. Kaňák, Bohdan. ©2007. *Stručná historie*. [online]. Církev československá husitská. In: . [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.cesh.cz/view.php?id=18>
32. KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. SPBI Spektrum [Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství]. ISBN 80-86634-70-1.
33. Křesťanské sbory. *Křesťanské sbory - charakteristika*. [online]. In: . [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.krestanskesbory.cz/dle/vedit21.php?id=7>
34. Linden, Michael. *Posttraumatic Embitterment Disorder*. Psychother Psychosom 2003, Vol. 72, No. 4. s. 196-202. ISSN 0033-3190

35. Luterská evangelická církev a.v. v České republice, ©2009. *O nás*. [online]. In: . [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.lecav.cz/o-nas/>
36. Medical dictionary, ©2017. *Psychosocial*. [online]. In: . [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/psychosocial>
37. Mitáček, Ivo. 2005. *Psychosociální intervenční tým Zlínského kraje*. [online]. In: . [cit. 2017-04-07]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/3982-psychosocialni-intervencni-tym-zlinskeho-kraje/>
38. Muhren, W. J., Durbic, D., & van de Walle, B. A. 2010. *Exploring decision-relevant information pooling by humanitarian disaster response teams*. In: . S. French, B. Tomaszewski, & C. Zobel (Eds.), *Proceedings of the 7th International ISCRAM Conference (ISCRAM2010)* (pp. 1-5). Seattle, WA: ISCRAM Dostupné z: https://pure.uvt.nl/portal/files/1235944/2010_Muhren_Durbic_Van_de_Walle_ISCRAM.pdf
39. MV - GR HZS ČR. *Bojový řád jednotek požární ochrany-taktické postupy zásahů: Metodický list č. 9 Ob*. [online]. MV-GR HZS ČR, © 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>
40. NAVRÁTIL, Leoš. *Ochrana obyvatelstva: (doplňkové texty pro posluchače kombinované formy studia studijního programu "Krizové řízení zaměřené pro potřeby zdravotnictví")*. České Budějovice: Jihočeská univerzita (České Budějovice). Zdravotně sociální fakulta, 2006. ISBN 80-7040-880-4.
41. Náboženská společnost českých unitářů, ©2016. *Unitářské principy*. [online]. In: . [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.unitaria.cz/unitarstvi/principy.html>
42. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, ©2017. *Svědkové Jehovovi*. [online]. In: . [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/cs/>
43. Novoapoštolská církev v ČR. *Vyznání víry*. [online]. In: . [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.nak.cz/novoapostolska-cirkev/vira/vyznani-viry/>
44. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Vydání první. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s. ISBN 978-80-86466-62-0.

45. Pravoslavná církev v českých zemích, ©2017. *Historie církve*. [online]. In: . [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://pravoslavnacirkev.cz/Nase-vira/historie-crkev/>
46. Pravoslavná církev v českých zemích, ©2017. *Základy pravoslavné církve*. [online]. In: . [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://pravoslavnacirkev.cz/Nase-vira/>
47. Procházka, Zdeněk. 2009. *Poskytování humanitární pomoci postiženému obyvatelstvu*. [online]. In: . 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha. č. 8. [cit. 2017-04-06] ISSN 1213-7057 Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-viii-cislo-8-2009.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>
48. Psychosociální intervenční tým ČR. *Kdo jsme*. [online]. In: . [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://pitcr.cz/index.php?section=2>
49. Psychosociální intervenční tým ČR. *Zprávy o neštěstích a činnosti PITu*. [online]. In: . [cit. 2017-04-5]. Dostupné z: <http://pitcr.cz/index.php?section=18>
50. Psychosociální intervenční tým ČR, 2012. *Veřejný závazek Psychosociálního intervenčního týmu ČR*. [online]. In: . [cit. 2017-03-30]. Dostupné z: <http://pitcr.cz/index.php?action=view&id=130&module=newsmodule&src=%40random4af093c34a3a7>
51. Rafea, ©2017. *Rafea*. [online]. In: . [cit. 2017-04-2]. Dostupné z: <http://www.rafae.cz/sdruzeni.html>
52. Řeckokatolická církev, ©2017. *Historie exarchátu*. [online]. In: . [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.reckokat.cz/exarchat/historie-exarchatu.html>
53. *Sborník mezinárodní konference "Ochrana obyvatelstva a krizové řízení": International conference "Civil Protection and Crisis and Emergency Management"*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2.
54. Slezská církev evangelická augsburského vyznání, ©2013. *O nás*. [online]. In: . [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.sceav.cz/cs/o-nas>
55. Starokatolická církev v České republice. *Základy víry*. [online]. In: . [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.starokatolici.cz/o-nas/cemu-verime/zaklady-viry>

56. Šeblová, Jana. ©2011. *Systém Psychosociální Intervenční služby*. [online]. In: . [cit. 2017-04-5]. Dostupné z: <http://archiv.spis.cz/cs/index.html>
57. ŠENOVSKÝ, Michail a Vilém ADAMEC. *Právní rámec krizového managementu: management záchranných prací*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. SPBI Spektrum [Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství]. ISBN 80-86634-55-8.
58. ŠENOVSKÝ, Michail a Vilém ADAMEC. *Základy krizového managementu*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2004. SPBI Spektrum [Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství]. ISBN 80-86634-44-2.
59. ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. SPBI Spektrum [Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství]. ISBN 978-80-7385-007-4.
60. TAYLOR, Steve a David FIELD. *Sociology of health and health care*. Oxford: Blackwell Publishing, 2008. ISBN 978-1-4051-5172-6.
61. The Hindu, ©2005. *Long-term psycho-social intervention programme*. [online]. In: . [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.thehindu.com/2005/01/22/stories/2005012203860300.htm>
62. VODÁČKOVÁ, Daniela. *Krizová intervence*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0212-7.

- 5. Co je pojem mimořádná událost? (jedna odpověď je správná)**
- Škodlivé působení sil a jevů, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací
 - Škodlivé působení, které ohrožuje život
 - Škodlivé působení sil a jevů, které neohrožují život a nevyžadují provedení záchranných a likvidačních prací
 - Působení sil, které ovlivňují člověka (negativně i pozitivně)
- 6. Co je pojem krizová situace? (jedna odpověď je správná)**
- Krizová situace je narušení struktury Armády ČR, nebo jiné nebezpečí, při nichž nemusí být vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu
 - Krizová situace je narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu
 - Krizová situace je moment, kdy dojde k narušení obydlí občanů
 - Krizová situace je taková situace, kdy dojde k přerušení dodávky elektrické energie na více než 12 hodin
- 7. Setkal(a) jste se osobně s Psychosociálním a intervenčním týmem ČR?**
- Ano
 - Ne
- 8. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl(a) „Ne“, děkuji Vám za vyplnění. Pokud jste odpověděl(a) „Ano“, při jaké mimořádné události nebo krizové situaci jste s tímto Psychosociálním a intervenčním ČR týmem setkal(a)?**
- Požár
 - Povodně
 - Silný vítr apod.
 - Jiné
- 9. Byl Vám tento tým doporučen (kým)?**
- Zasahující složkou
 - Duchovním
 - Vyhledal(a) jsem sám(a)
 - Známými, přáteli
- 10. Pomohl Vám Psychosociální a intervenční tým ČR ve Vaší tísní (problému)?**
- Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne
- 11. Využil(a) byste Psychosociální a intervenční tým ČR znovu?**
- Ano
 - Spíše ano
 - Spíše ne
 - Ne

12. Doporučil(a) byste Psychosociální a intervenční tým ČR svým známým (přátelům)?

- a) Ano b) Spíše ano c) Spíše ne d) Ne

13. V jakém rozsahu jste byl(a) spokojeni s Psychosociálním a intervenčním týmem ČR?

- a) Ano, dostal(a) jsem to, co jsem čekal(a)
b) Ano, jejich pomoc mi stačila, ale mohla být lepší
c) Částečně – něco mi bylo přínosné, ale bylo toho méně než bych čekal(a)
d) Ne, očekával(a) jsem něco jiného

14. Jakou pomoc jste od Psychosociálního a intervenčního týmu ČR využil(a)?

.....
.....
.....

Děkuji za vyplnění a přeji Vám krásný a pokud možno slunečný den.

8.2 Příloha č. 2 – statistické šetření

Hypotézy byly statisticky testovány v programu SPSS pomocí chí kvadrát testu.

Hypotéza 1

Informovanost o PIT ČR není dostatečná.

Pro potřeby statistického šetření bylo nutné upravit tuto hypotézu.

Upravená hypotéza: Osoby informované o mimořádné události jsou statisticky významně informovanější i o PIT ČR.

U této hypotézy zjišťujeme zda je informovanost laické veřejnosti o PIT ČR vyšší v závislosti na znalosti definice mimořádné události.

Kontingenční tab. informovanost o PIT ČR x informovanost o mimořádné události

MU - odpověď	PIT ČR		celkem
	informován	neinformován	
správně	38	130	168
špatně	18	24	42
celkem	56	154	210

Zdroj: vlastní výzkum

Výpočet chí kvadrát testu ukázal mezi proměnnými vztah $p=0,008$. Při 95 % hladině významnosti, která je typická pro sociálně vědní výzkumy však nelze tvrdit, že se jedná o statisticky významný vztah. Neexistuje tedy statisticky významná souvislost mezi informovaností o PIT ČR a informovaností o mimořádné události.

Hypotéza 2

Informovanost vybraných představitelů církví registrovaných dle zákona 3/2002 Sb. o PIT ČR je statisticky významně srovnatelná s laickou veřejností.

Operacionalizace H2: informovanost o PIT je pro potřeby mého výzkumu vyjádřena otázkou č. 3 v dotazníku: Seznámení s pojmem PIT ČR a variantou odpovědi 1 či 2 (ano slyšel jsem o tomto pojmu a ano, setkal jsem se s pojmem i osobně)

Kontingenční tab. cílová skupina x informovanost o PIT

		cílová skupina		Celkem
		zástupce církve	laik	
PIT	ano slyšel	3	23	26
	ano setkal se osobně	1	5	6
	ne	14	55	69
	nevím	0	22	22
celkem		18	105	123

Zdroj: vlastní výzkum

Kontingenční tab. cílová skupina x informovanost o PIT -
rekategorizováno

		cílová skupina		celkem
		zástupce církve	laik	
PIT	informován	4	28	32
	neinformován	14	77	91
celkem		18	105	123

Zdroj: vlastní výzkum

Výpočet chí kvadrát testu není v tomto případě možný, neboť zastoupení v buňkách je v jednom případě menší než 5.

9 Seznam zkratek

a.v.	augsburského vyznání
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČR	Česká republika
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OPIS	operační a informační středisko integrovaného záchranného systému
PIT ČR	Psychosociální intervenční tým České republiky
r.	rok